

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Fra
Vallekilde Folkehøjskole

87

Udgivet af Selevsforeningen

1980

FRA VALLEKILDE
FOLKEHØJSKOLE

87

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1980

Krisetid er nye muligheders tid

Ingen kan være i tvivl om, at Danmark og resten af den vestlige verden er i krise. Den rige verden er ikke så rig, som den har været. Og da vi ikke umiddelbart kan se, hvorledes vores *materielle levestandard* atter kan bringes til at stige, er vi blevet enige om, at vi stander i krise.

Dertil må man for det første sige, at hvis vi har krise i Danmark, hvad hedder så den tilstand man nu som tilforn lever under i Bangla Desh?

For det andet må man rejse spørgsmålet, om ikke der gives andre måleenheder for rigdom end den vi nu til forstoppelse har arbejdet med? Er der ikke også noget der hedder den *åndelige levestandard*? Og er forholdet mellem denne og den materielle standard ligefremt porportionalt, som de politiske bygmestre af den danske velfærdsstat har troet i det meste af dette århundrede?

Jeg synes det er vigtigt at notere sig, at der midt i den konstante krisejamren nu også rejses spørgsmål af den art, jeg netop har skitseret. Jeg synes det er vigtigt af personlige og temperantsmæssige grunde, men jeg synes det også fordi det er de mennesker, der kæmper med disse spørgsmål, som med sig bærer spiren til de forandringer der kan bringe os videre.

Krisetid betyder brydningstid. Krisetid betyder, at det knirker og knager fordi noget gammelt og ud-

levet er ved at gå under, mens noget nyt og uprøvet spirer frem - måske sammen med gamle værdier som i en periode har været kastet over bord, men som nu atter trænger sig på.

Jeg siger ikke, at vi ikke har problemer i Danmark. Det kan enhver jo se at vi har. Og at vi globalt er et rigt land gør det ikke mindre smerteligt at være langtidsledig. Tilmed indser jeg ganske klart, at landet politisk kører i en helt forkert retning med paniske spareindgreb over alt - undtagen på forsvarsområdet - og iøvrigt en kurs, der betyder, at vi der har vores på det tørre materielt fortsat skal have det godt på bekostning af dem der er blevet hængt af eller endnu ikke er kommet ind i systemet.

Men samtidig nægter jeg at tro, at det danske folk er identisk med det par dusin officielle besluttere vi ser i TV-Avisen igen og igen. Jeg er tværtom helt overbevist om, at når jeg kan indse en sammenhæng, så er den garanteret ikke mere spidsfindig end at masser af andre mennesker også kan indse den. Og når vi har indset hvordan tingene hænger sammen, så rejser vi os for i fællesskab at gøre noget ved sagen og få gamle Danmark på ret kurs igen.

Naturligvis kender jeg alle argumenterne om, at Danmark ikke kan løse problemerne selv. Men jeg ved også, at vi af beslutterne hele tiden bliver opfordret til, at det forhold at Danmark er et lille land med sølle 5 millioner mennesker skal være en flad undskyldning, mens mit kendskab til danmarkshistorien siger mig, at det tværtom er vores enestående mulighed, at vi er et lille land. Det giver os en besejr, havde folket rigtignok fået en ny selvbevidsthed, og de politiske ledere var blevet skiftet ud.

Historien lærer også, at Danmark tidligere har været i krise. Og i den historiske periode vi er inde i, forkestyrets periode som begyndte i 1849, er det især nærliggende at se tilbage på tiden efter det militære nederlag i 1864, hvor det lille land blev endnu mindre end det er nu, hvor vi mistede omkring 20 pct. af vort geografiske område, hvor folket blev delt af en grænse og man derfor i ramme alvor diskuterede, om ikke man skulle nedlægge Danmark. Om ikke det eksperiment, der hedder Danmarks historie, var kørt til vejs ende.

Resultatet blev som bekendt det modsatte. Resultatet blev, at vi ud af Dybbøl nederlaget vristede en folkelig sejr, som Jørgen Bukdahl så utrættelig har formuleret det. Men da nederlaget var blevet til sejr, havde folket rigtig nok fået en ny selvbevidsthed, og de politiske ledere var blevet skiftet ud.

Udfordringen, vi i dag står over for, er af tilsvarende størrelsesorden som den, vores forfædre stod med efter 1864:

Den nationale selvbestemmelsesret er truet, den gang ikke efter et militært nederlag, men fordi vi i 1972 meldte os ind i EF.

Den vækstfilosofi, den dyrkelse af den materielle levestandard, som vi har været enige om både på højre- og venstrefløj, er kørt til enden. Med Glistrup og Fremskridtspartiet kørte filosofien ud i den logiske karrikatur på sig selv, og tilhængerne af det magiske Z er nu på tilbagetog.

Det er i denne vanskelige, men mulighedsfyldte situation, vi står i idag. Det officielle magtapparats forvaltere forsøger fortvivlet med den gamle medicin. Under overfladen er folket begyndt at røre på sig.

Nogle af de bedste blandt vore skønlitterære forfattere har indset det og skildret det. Her tænker jeg ikke på den såkaldte bekendelseslitteratur. Det er jo kun så alt for oplagt, at man i en periode med mørke politiske skyer flygter ind i de private problemer. Netop: problemer! Bekendelseslitteraturen viser jo selv med al ønskelig tydelighed, at privatismen ikke er nogen løsning.

Men der er også forfattere som magter at fastholde en politisk dimension og samtidigt kan skildre, hvorledes denne politiske dimension i dag må leve et andet sted end i det officielle politiske partibillede. Herhjemme har Inge Eriksen gjort det fremragende i romanen »Fugletræet«. I Sverige har Lars Gustafsson vist det, og Kerstin Ekman har med mesterskab holdt denne nye balance frem i sine romaner fra Sörmland, som når det i »Englehuset« hedder: »Han havde forstået, at der også her var mennesker, der næsten i det skjulte og med en vis forslagenhed havde værnet om en måde at leve på, der forekom ham værdifuld. Den var nok hverken lovprist eller navngivet endnu, og hun ville formentlig ikke forstå det.

- Der er et mønster under mønsteret, sagde han bare.

- Måske.

- En by under byen. Eller inden for den.

Det plaskede i vandpytterne, når hun gik. Hun var vist irriteret.«

Jeg tror ikke, det er nogen tilfældighed, at det er så indlysende at citere en kvindelig forfatter for at illustrere, hvad jeg mener. Det synes, som kvinderne bedre har forstået, at der er et mønster under mønsteret. Som om den maskuline logik bedre kan arbejde med et enten-eller, mens kvinderne kan hol-

de balancen i det både-og, der vil blive brug for i fremtiden.

Nå, den slags generaliseringer mellem kønnene er livsfarlige. Men jeg synes, det var vigtigt at tage denne afstikker omkring den nye skønlitteratur for at illustrere, hvad det er, jeg gerne vil gøre opmærksom på.

Mønsteret under mønsteret har at gøre med den åndelige levestandard, som vi på det officielle plan ikke har turdet tale sammen om. Men på et eller andet tidspunkt sprænger disse spørgsmål sig vej ind i den offentlige debat, og det skete, da vi i vækstfilosofiens navn skulle i EF, og da vi derefter skulle have atomkraft. Da var det for meget for mønsteret under mønsteret, og de to største af alle de nye folkelige bevægelser, vi nu ser vokse frem, blev en realitet: Folkebevægelsen mod EF og OOA.

I disse *folkebevægelser*, også kaldet *sociale bevægelser* i det politiske fagsprog og *græsrodsbevægelser* i dagligsproget, ser jeg et tegn på fundamental sundhed i folket. Bevægelserne er med til at bringe os videre, ganske på samme måde som de gudelige vækkelsers sammenstød med grundtvigianismen på landet - og den spirende fagbevægelse i byerne - var med til at bringe os videre i årene efter 1864.

Det kan se beskedent eller ynkeligt ud i starten, og alligevel er fremtiden i det. Hvis man er ved at fortvivle over, at der sker for lidt, da bør man huske på at sådanne bevægelser tager tid. Vi er ikke kommet længere end til vadestedet. Husk på, at det blot er en halv snes år siden, vi endnu sagde med Herbert Marcuse, at »utopien var død«, mennesket kunne alt, hvad det kunne forestille sig, og vi skulle realisere vore uropier på en klode, hvor oliefyrene buldre-

de til en billig penge og atomkraftværkerne skød ubekymrede i vejret.

Halvfjerdserne var ikke den store nedtur, som alle vi, der blev voksne i tresserne, kunne fristes til at mene. Det var snarere det tiår, hvor vi blev opmærksomme på vores hidtidige uansvarlighed som den viste sig både nationalt og internationalt.

Hvis man alligevel synes det er til at fortvivle over, at der intet sker, at det stadig er mørkets kræfter, der er stærkest, da er der kun ét at sige: stop denne bekymring på menneskehedsens vegne. Det vigtigste er dog, at du selv bruger livet til at kaste dig ind med energi på den rigtige vægtskål og deltager i kampen.

Det er en kamp, hvor de frie skoler så oplagt har en vigtig rolle at spille. Hvis vi vil være tro mod den tradition, vi er vokset frem af, så prøver vi på, under vor tids betingelser, at gøre det samme som forgængerne gjorde under deres tids vilkår: Dengang, som nu, er den nationale selvbestemmelse truet. Dengang, som nu, er det nødvendigt at gøre opmærksom på folket, historien og litteraturen, det poetiske, som forpligtende realiteter. Dengang, som nu, er det nødvendig at hævde menneskets ukrænkelighed, fordi mennesket ikke er en maskine, men et guddommeligt eksperiment af støv og ånd, som Grundtvig sagde. Dengang, som nu, er det nødvendigt at kæmpe for at menneske og natur står i et balanceforhold til hinanden, et forhold mennesket ikke kan overtræde, uden det kommer til at bære straffen i sig.

Det er store ord, jeg ved det godt. Men det er endnu større at arbejde med at gøre ordene til levet virkelighed. Men det er en central del af vores opgave i

de frie skoler. Og i det omfang, de folkelige bevægelser også arbejder for disse mål, er de vore naturlige allierede i kampen, og vi er deres allierede. Derfor er det naturligt for en højskole at arbejde sammen med Folkebevægelsen mod EF, med OOA, med den nye bevægelse »Nej til Atomvåben«, med Amnesty International og andre.

Men vore vilkår er andre end forgængernes. De gamle højskolepionérer brugte foredraget og indlæringen af faktiske kundskaber som de pædagogiske midler. Det gør vi stadig, men for eksempel foredraget har i dag en langt mere beskeden plads. Og det skyldes ikke blot, at de gamle høvdinge sikkert var bedre til at holde foredrag, end vi er nu om stunder. Det skyldes, at vore elever på to fundamentale områder er anderledes i forhold til tidligere generationer af højskoleelever og elever i de frie skoler iøvrigt: de har en stor viden, som i stadig stigende omfang ikke kommer fra bøger, men fra elektroniske medier, og de har en klar skepsis over for, om samfundet har brug for dem.

Vi må derfor i det pædagogiske arbejde tage det aldeles bogstaveligt, at det levende ord, er det ord, der skaber, hvad det nævner, og *at »dag og dåd er kæmperim«*, som der står på Ludvig Schrøders mindesten i Skibelund Krat og over indgangen til det gamle øvelseshus i Vallekilde: vi kan ikke nøjes med at tale om alternativ energi, men må kombinere teorien med også at bygge vindmøller, med også at dele OOA pjecer ud, vi kan ikke nøjes med at tale om den økologiske balance, men må også anlægge en have, hvor vi dyrker de grøntsager, vi skal have, efter de principper vi i den teoretiske undervisning omtaler som de rigtige, for nu at nævne to områder,

hvor vi konkret har gjort en indsats på Vallekilde. Men det stopper ikke med disse to.

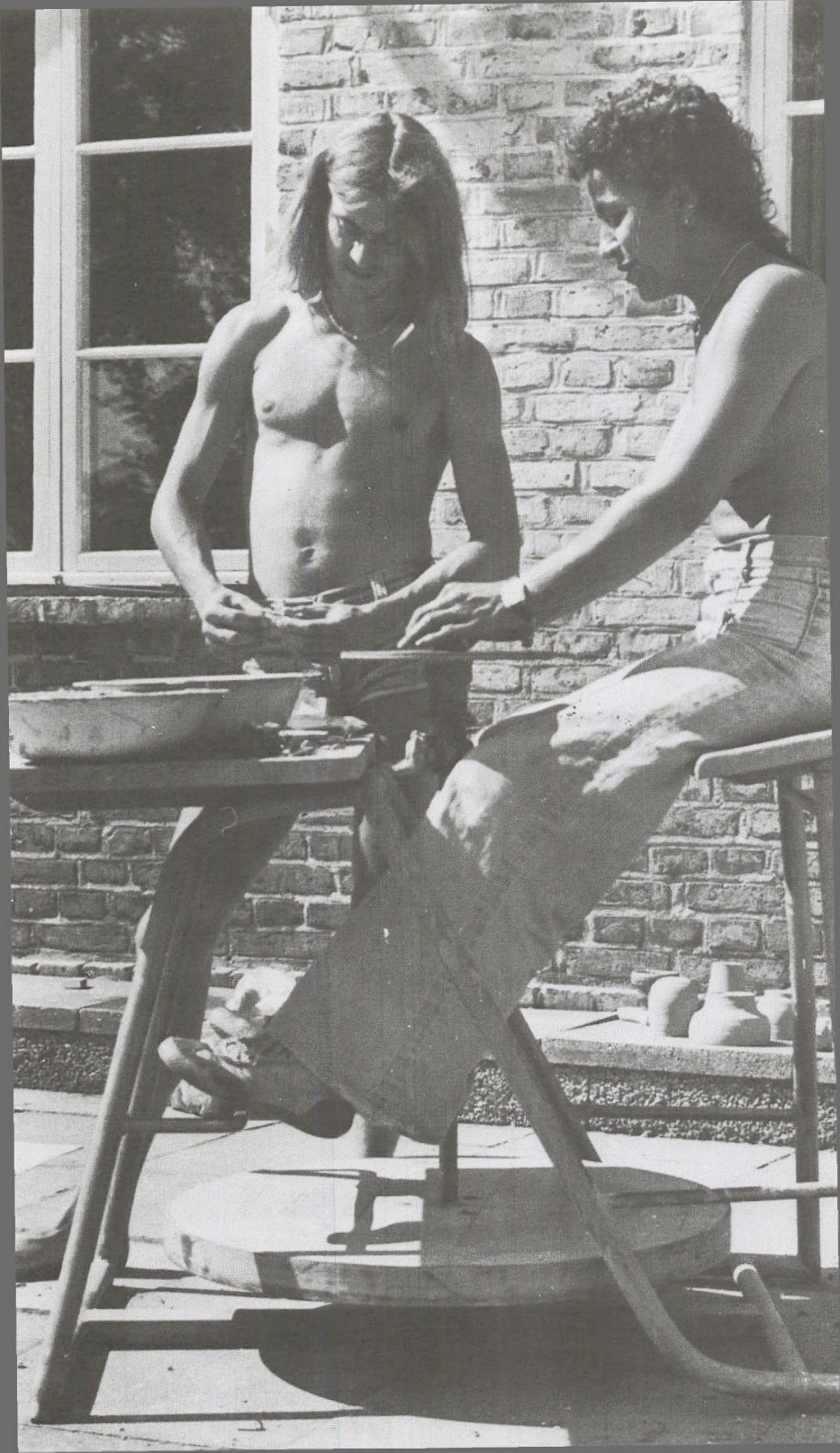
Denne sammenhæng mellem teori og praksis er en nødvendighed for på overbevisende måde at kæde arbejdet på skolen sammen med livet uden for skolen. Det er en glimrende indgang til at give de unge oplevelser af at være i sammenhænge, hvor der faktisk er brug for dem, og det skaber et nødvendigt klima af troværdighed omkring foredraget eller studiekredsen med den teoretiske undervisning, som stadig er helt nødvendig.

Da der både i elevforeningens bestyrelse og i medarbejdergruppen var et udbredt ønske om at ændre redaktionen af årsskriftet, så det kan blive rammen om forskellige temaer ved siden af alle de faste og uundværlige oplysninger om løst og fast i skolens årsrytme, var det da oplagt at lade netop forsøgene på i undervisningen at lade teori og praksis mødes, blive det første tema.

De følgende artikler kan alle betragtes ud fra denne sammenhæng. Jeg skal blot tilføje, at Marianne Larsens bemærkninger samt elevdigtene, tidligere har været trykt i tidsskriftet »Lyrik«. Som andet steds omtalt var Marianne Larsen skolens gæstekunstner i tre måneders perioden fra den 1. februar.

Finn Slumstrup

Om at spille sammen

En fortælling om teoriens nødvendighed og den lykkelige praksis.

Vi havde det godt sammen på det hold. Det var ikke meget, vi snakkede om hinanden og om os selv, men vi kendte hinanden. Vi snakkede i det hele taget ikke så meget på det hold. Derimod havde vi en god, fælles fornemmelse af, hvad spillet gik ud på. Og vi kendte vore pladser i de spil. Vidste, hvor hver enkelts styrke og svaghed lå - og hvad vi skulle gøre for at støtte og afhjælpe, så spillet blev til en helhed, til en rytmisk puls, der stadig kan sende en erindrende rislen ned ad ryggraden.

Det er en dejlig fornemmelse at vinde, ingen diskussion om det, men vi vandt så tit og så meget, at det var andre begreber, der blev målestok for spillet. Detaljer som finter, hurtigt bandespil, dybe frispilninger, der flånser et forsvar, - men først og fremmest den åndeløse fornemmelse af at være en uadskillelig del af et 11-hovedet uhyre med fælles tanke og fælles puls.

Med en selvbevidsthed, der gjorde os usårlige, vidste vi, at vores oplevelser på banen var vores egne, udelelige med velmenende trænere og emsige ledere. Som regel krummede man tæer, når de i pausen udslyngede deres kommandoer fra en soleklar off-side position. Jo mere ydmyge de var over for spillet, jo bedre, - og spillet, det var os!

Der er én sæson, der står meget klart i erindringen. Det år vi blev ynglinge-danmarksmestre en råkold søndag formiddag i december på »Gadelandet« stadion i Husum. Et ydmygt sted, men det nærmeste man kunne komme en frostfri spilleplads den vinter, hvor Lolland-Falster og det sydlige Sjælland havde været lammet af sne og kulde siden midt i november.

Hvert år vi spillede sammen, vandt vi det meste, men den sæson *åd* vi simpelthen alt, hvad der blev serveret for os. Ikke af blodtørst, men i en lykkelig eufori. 6-8 års sammenspil og gensidig påvirkning fik videre følger, end vi kunne ane. Vi overskred grænser.

Det er en træningsaften i marts. Grusbanen er delvist oplyst af 6 søvnige lysstandere. Vi er for første gang i år med alle sammen. Vi har pjattet lidt med, at vi nu skal til den igen, men har ellers svedt bravt med konditions- og spurtræning og skal slutte aftenen med at tjavte en gang småbold med divisionsholdet, som vi deler træningsaften med. Der er en underlig stemning. Vinden er pludselig blevet lun, så det nærmest virker lummert, mens vi løber rundt og emmer i det rødgule lys. Jeg kan lugte det varme, våde grus den aften, fanden tager ved os, og vi kan alt. 1.-holdet når aldrig af opfatte, hvad de deltager i. De halser rundt og ligner det de er: en tilfældigt sammensat og stærkt forvirret flok, der kom forsent, da flyet lettede.

Vi andre er lettet. I én lang, glidende bevægelse har vi sat af til den sæson, som slutter 9 måneder senere i Husum. Da Kurt febrilsk fløjter træningsaften af og »Bold-Hansen« slukker vågeblussene, går vi stille ind, mens vi fingerer ved de gule overtræksbluser. Det bliver en aften uden skræp i om-

klædningsrummet og med et indadvendt blik over grape-tonic'en. De ord, vi bruger over for hinanden kan vi ikke få til at dække - for selvfølgelig forsøger vi at give oplevelsen ord - det er jo ikke et meditationscenter, men en fodboldklub. Det bliver imidlertid kun til et: »Nu ka' de fa'me komme an efter tur!« Og det er jo også sandt, men der skete mere derude på gruset i den rød-gule aften: Vi blev et hold. Vi lavede hver især ting med en bold, vi aldrig havde lavet før, men som en del af én bevægelse. Vi overskred en grænse. Sammen.

Mellem den lune marts-aften på Falster og en rimtåget december-morgen i den københavnske omegn går selvfølgelig ikke en direkte linje af berusede dejligt holdspil. Vi oplever selvfølgelig dels nogle ordentlige dyk hos os selv, dels nogle modstandere som ikke lader sig lege væk fra banen, men som stædigt fastholder, at de også har ret til at være med. Nogle oven i købet med en sådan autoritet, at vi bliver slået - men aldrig rigtig slået *ud*. Vores selvbevidsthed er kolossal, men bunder i ydmyghed over for spillet og dets utallige muligheder.

Da en leder en dag efter en af de rigtig gode kampe vil til at forklare os, *hvorfor* vi spiller godt - ved at flytte rundt med magnetiske brikker på en tavle - strømmer pinligheden helt ud i hårrødder og fingerspidser - alle vælter deres sodavand, fumler rundt mellem hinanden og skal pludselig hjem. Det er ikke, fordi vi er hovne og ved alt om fodbold, men bare *de* dog fattede, hvad det er for en sammenhæng, vi fungerer i, hvilket udgangspunkt *vi* har for at spille som vi gør.

For eksempel at vi de sidste 10-12 år har hængt ud over det samme galvaniserede rør bag målet ved badmintonhallen, mens vi skreg os hæse over Knud

P., der strøg til baglinjen *uden om* backen, altid uden om, for derefter i fuldt løb at vippe bolden skråt tilbage til »Pluto«, som var blevet stående, medens opdækningen sammen med Knud fortsatte ud over baglinjen, så »den gamle« i fred og ro kunne skovle den ind. Vi ved udmærket, at der er et teoretisk grundlag for vores elskede spil, - vi har nemlig brugt 8 år til at lære alle enkeltdelene i denne teori på vores krop. Men når vi nu endelig har fået delene til at hænge sammen i en tæt og smuk enhed, så forekommer det os at være lidt sent at komme stillende for at splitte det hele op i enkeltdele igen, så vi kan analysere forfra.

Vi bliver kendt som lidt sære og egenrådige, men får lov til at passe os selv, fordi vi som sagt vinder det meste, vi kommer i nærheden af. - Det lokale mesterskab, pokalturneringen og kvart- og semifinalen om D.M.

Men så blev det altså pludselig den 4. december og finaledag, og modstanderne mødte vi i sommer i en venskabskamp og tabte 7-0 i benovelse over at møde et hold, der følte sig lige så uovervindelige som vi, og oven i købet havde en række enkeltspillere af virkelig klasse.

Ved at mindes den kamp i sommer - i lyset af den forestående - blev vi for første gang usikre på os selv. Måske skulle vi prøve at lægge vores spil helt om for at overraske? Andre sære forslag kom op og usikkerheden bredte sig. Træneren råbte op: »I skal bare kæmpe for det.« - og det var jo ikke løgn, men heller ikke særlig anvendeligt.

Hjælpen viste sig at komme fra en uventet kant: den fysiske virkelighed. Den kunne ellers forekomme temmelig fjendtlig: kold og tåget. Men den stillede to basale krav, som blev vores redning:

1. Det var så hundekoldt, at vi måtte bevæge os ustandselig for ikke at fryse stive, og
2. banen var spejlglat og fedtet på grund af et optøet lag på 2-3 cm ovenpå en frosthård undergrund.

Det betød, at der krævedes to ting for at komme ind i kampen. To ting, vi kunne til bevidstløshed: Bevæge os over hele banen i et højt tempo samt hjælpe hinanden ved ikke at gøre spillet vanskeligere for hinanden, end vi og banen i fællesskab kunne holde til. Det kunne de københavnske landsholdsstjerner ikke klare. De letbenede angribere frøs fast, mens spilopbyggerne strøede om sig med lange, chanceskabende afleveringer, for blot at se dem sjutte ud over baglinien eller blive stoppet af en velplaceret forsvarer.

Det var vores kamp, og vi vidste det. Trods to gange bagud *kunne* vi ikke tabe, og da vi fik overrakt medaljerne afspejlede de grimede ansigter både en intens glæde (over for den vanskeligste af alle prøver viste det sig, at den enhed, vi havde følt, kunne holde), og dyb vemod (det er definitivt sidste gang, vi oplever dette). Vi havde et godt hold, og vi havde det godt på det hold.

Der er ofte brug for *billeder* til at bringe lidt orden i det flimrer af hændelser, dagligdagen består af. Der er også brug for *modbilleder*, for ikke at blive trykket ned af en ond og hæslig virkelighed.

Billede og modbillede. Virkeligheden afspejlet og fantasien afprøvet. Imellem disse to poler bevæger mit gamle fodboldhold sig. Det sker, at man får nye billeder. For at de gamle ikke skal blive glemt, må man prøve at give dem ord. Jeg har forsøgt at give et af mine gamle yndlingsbilleder ord.

Jørn Fugl

Projekt genetablering af vindmølle på Vallekilde Højskole.

Projektets baggrund

Lige siden energikrisens start i begyndelsen af 70'erne har der på Vallekilde Højskole været undervist i energi- og ressourceproblematik og dermed naturligvis også i de forskellige former for vedvarende energi. Et velegnet emne som højskoleundervisning, da der her både er tale om tilegnelse af konkret viden og bearbejdning af problemer, der helt aktuelt har samfundsmæssig betydning. Ønsket om, at vi her på skolen kunne få dækket noget af vores energiforbrug ved hjælp af vedvarende energi, er således heller ikke nyt. Det har været der længe og er vokset støt med de stigende el- og oliepriser.

Man kan også sige, at vi på sin vis har følt en historisk forpligtelse. Skolens gamle mølle, der stod på Møllebakken fra 1903 og frem til 2. verdenskrig, var i sin tid en af de allerførste el-producerende møller i landet. (Artikel herom i årsskriftet 1976 af Lene Gedde). Derfor også navnet: Projekt genetablering af vindmølle på Vallekilde Højskole.

En væsentlig årsag til projektet var også, at vi tidligere har gjort gode erfaringer med at lade undervisningen omfatte visse praktiske opgaver i forbindelse med teorien.

Når det imidlertid netop nu blev realisabelt, skyldes det ikke mindst, at det - som følge af ungdomsarbejdsløsheden - er blevet muligt at søge undervis-

ningsministeriet om ekstratilskud til undervisning, der kan betegnes som særlig velegnet for unge arbejdsledige, og som uden denne ekstra støtte ikke ville kunne lade sig gennemføre. Hvis ikke vi af disse midler havde fået hovedparten af vore udgifter dækket ind, havde projektet nok ikke kunnet lade sig gøre.

Planlægning og start

På sommerholdet 1979 lavede energiholdet - ved siden af den almindelige undervisning - en undersøgelse af skolens energiforbrug og muligheder for ændring heraf. Resultatet blev forslag til besparelser, men også en vurdering af muligheden for opførelse af en vindmølle. Og dermed har vi starten til projektet, idet det var denne vurdering vi arbejdede videre med og lavede vore ansøgninger til kommunen og undervisningsministeriet ud fra.

Vi sendte diverse ansøgninger af sted i efteråret 79 og formodede dermed at være i god tid med henblik på sommerskolen 1980. Vi nåede også at få byggetilladelsen få dage før der skulle støbes fundament, men det var først efter en længere debat med kommunen om, hvorvidt det var nabobebyggelse eller naboskel, planstyrelsen anbefalede, at der skulle være mindst hundrede meter til. Det er ganske vist amtet, der skal give tilladelse til opførelse af vindmøller, når man som vi ligger i landzone, men kommunen kan også godt stille krav, da det er den, der skal varetage sikkerhedshensyn. I øvrigt er det rimeligt, at planstyrelsen anbefaler en mindsteafstand til bygninger - også selv om nogle kommuner i landet kræver, at vindmøller skal ligge i umiddelbar nærhed af eksisterende bygninger - af naturmæssige hensyn.

Ansøgningen om byggetilladelse omfattede 2 forslag til placering, Møllebakken eller Egebjerg. Placering andetsteds var ikke realistisk mulig, og her ville amtet kun godtage Egebjerg. Møllebakken blev blandt andet afslået som en mulighed, fordi det var for tæt på Korskirken.

Gennem Foreningen af danske Vindkraftværker lykkedes det os ret tidligt at komme i kontakt med en fagmand inden for området, som var villig til at projekttere en mølle for os - delvis baseret på færdigkøbte dele. Sammen med ham og to møllebyggere fra Nordvestsjælland's Energiværksted i Kvanløse gamle mejeri (- ligger syd for Holbæk), gik vi så igang med planlægningen. Vi var alle enige om, at det var vigtigt med en temmelig nøje tilrettelæggelse, og at strenge krav til kvalitet også var en nødvendig forudsætning for at opnå et pædagogisk tilfredsstillende resultat.

På vinterholdet arbejdede vi videre med planerne, og for at undersøge hvor god placeringen var, rejste eleverne en mast med vindmåler på Egebjerg og foretog vindmålinger. På en af de ugentlige åbent-hus-aftener fortalte vi om vore planer, og her startede en meget frugtbar dialog med egnens beboere.

Projektets gennemførelse

Sommerholdets ugeprogram var på forhånd sådan tilrettelagt, at hver elev skulle vælge sig ind på 3 hold, så hver havde 1/3 af tiden. Energi/vindmølleprojektet var et af tilbuddene, og hele sommeren igennem deltog mellem 16 og 18 elever på holdet, foruden at der også hele tiden var 2 lærere tilknyttet. Der var en vis udskiftning hen ad vejen, idet

man jo på sommerskolen kan deltage månedsvis, men en stor gruppe var med alle 3 måneder.

Den samlede tid på holdet blev nogenlunde ligeligt fordelt mellem teori og praktisk arbejde. I starten mest teori og henimod slutningen, hvor tingene skulle op at stå, hovedsagelig praktisk arbejde.

Der blev naturligvis tilstræbt stor sammenhæng mellem de to dele af projektet, og de udvikledes også parallelt sommeret igennem.

Vindmøller som vedvarende energikilde og den tekniske opbygning heraf, var naturligvis en vigtig del af teorien, men også de andre former for vedvarende energi blev behandlet, foruden de samfundsmæssige og historiske aspekter i hele energispørgsmålet.

Det praktiske arbejde medførte endvidere nogle meget værdifulde diskussioner omkring arbejdspadsforhold. Blandt andet nødvendigheden af visse sikkerhedsmæssige forholdregler.

Med hensyn til den praktiske del af projektet foregik arbejdet 2 steder. Her på skolen, hvor der blev anlagt tilkørselsvej, støbt fundament, ført kabel fra mølle til skole, opført instrumentskur og endelig rejst mølle. Det andet sted var værkstedet i Kvanløse, hvor der blev fremstillet dele til møllen og foretaget montering af møllehatten.

Herved opnåede deltagerne at få kendskab til brug af tegninger, kendskab til - og færdigheder i brug af værktøj og maskiner. Og måske vigtigst, man fik også indtryk af, hvilke krav en arbejdsproces stiller til den enkelte.

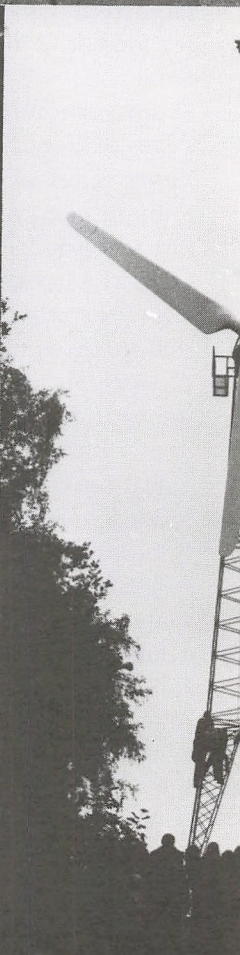
Det var karakteristisk for forløbet, at deltagerne hele tiden var med i planlægningen, ligesom de enkelte arbejdsprocesser gentagne gange blev afbrudt, for at erfaringer og viden kunne drøftes og vi-

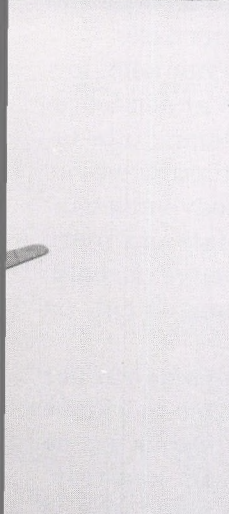
deregives - ofte i en samfundsmæssig større sammenhæng - og eventuel ny viden hentes ind udefra. Betegnelsen praktisk undervisning er således nok mere rigtig end praktisk arbejde.

Det var også de praktiske projektlederes erklærede mål blandt andet at afmystificere metalfaget. Noget der i høj grad lykkedes, hvilket for eksempel blev tydeliggjort af de færdigheder deltagerne opnåede med hensyn til brug af svejseværk og drejebænk. De opnåede færdigheder var faktisk så gode, at flere af de mølledele, vi troede det var nødvendigt at købe færdigfremstillede, blev lavet af deltagerne selv.

For arbejdet som helhed må det siges, at der blev gået til den med stor lyst og energi. Ansvarsfølelsen for projektet var så stor, at de tidsmæssige overskridelser, der altid følger med et sådant projekt, aldrig skabte problemer. At vingerne for eksempel blev leveret en søndag, gjorde ikke noget. Der blev naturligvis taget vel imod dem alligevel. Ligeledes med opbygningen af fundamentet. Alle var enige om, at når først de 20 kubikmeter beton kom, så måtte der støbes så længe den var våd.

Da perioden kun var 3 måneder, undgik vi ikke et vist tidspres hen mod slutningen, og da der viste sig at være visse leveringsvanskeligheder med den lille generator, opstod der en vis frygt for, at møllen ikke skulle nå at blive færdig og komme op at stå inden sommerskolen var forbi. Ved fælles hjælp, og for norges vedkommende også en stor indsats i fritiden, lykkedes det dog. Fredag den 18. juli kunne det hele hejses på plads ved hjælp af en 30 tons mobilkran. Det var den dag - som så ofte her i sommer - et utrøsteligt regnvejr lige fra morgenstunden, men det afholdt ingen på skolen fra at være med. Også mange

af egnens beboere var til stede og der blev givet »mangen et nap med«. Den megen regn skabte en del problemer. Især kørte den store kran hele tiden fast, men da det hele så hen på aftenen var på plads og solen brød gennem skyerne, var begejstringen stor.

Kombineret teoretisk/praktisk undervisning som højskolefag

Som allerede omtalt, var der forhånd lavet en ret nøje opdeling af tiden til henholdsvis teori og praksis - blandt andet for at sikre, at »praktisk nødvendighed« ikke skulle trænge teorien helt i baggrunden. På trods heraf lykkedes det imidlertid at opnå høj grad af vekselvirkning mellem teori og praksis.

At man var igang med at opføre en vindmølle, forstærkede i væsentligt omfang udbyttet af den teoretiske undervisning. Udgangspunktet kunne ofte tages i konkrete kendte forhold, og motivationen var stor, ikke blot når det drejede sig om nødvendig baggrundsviden, men også når der var tale om mere samfundsfaglige og almen menneskelige forhold. Her oplevedes et stadigt stigende engagement, og diskussionslysten var stor.

For det praktiske arbejdes vedkommende var der aldrig tale om »bare« rutine-arbejde. Den teoretiske indføring gjorde arbejdet mere spændende og de mange praktiske opgaver oplevedes som konstruktive opgaver, der i høj grad krævede udnyttelse af deltagernes erfaring og fantasi. Således måtte man ofte i fællesskab gå ind og ændre i planlægningen, fordi den praktiske virkelighed viste sig at være mere omfattende end den teoretiske forhåndsvurdering.

Ifølge mange elevers udsagn, gjorde kombinationen, at arbejdet her oplevedes som meningsfyldt i modsætning til mange af de arbejdsopgaver, de tidligere havde haft.

I forlængelse af ovenstående, må det også fremføres, at når projektet i så høj grad, som det var tilfældet, havde stor gavn af deltagernes forhåndsviden og erfaringer - og det især på det praktiske område - så havde det stor betydning for deltagernes selvtillid. Ikke mindst for de mere bogligt fremmede, og det smittede så igen af på interessen for den teoretiske undervisning. For de mere bogligt-mindede var det også udmærket at erfare, at de også godt kunne »bruge hænderne«.

De traditionelle roller blev dermed ofte byttet om - også lærer/elev-rollen - hvilket sammen med alles uundværlighed skabte stor oplevelse af ligeværd. Heri lå så også, at »det at lære« fik mange nye aspekter.

For energiholdet som helhed gælder det, at man lærte megen teori, drøftede mange vigtige problemstillinger og tilegnede sig en del håndværksmæssige færdigheder. Det mest værdifulde har imidlertid nok været den personlige oplevelse, det er at være en accepteret og nødvendig del af en helhed, som opnår et konstruktivt og lærerigt resultat. Herved har deltagerne gjort nogle erfaringer og oplevet et engagement, der har givet dem personlige perspektiver, der også rækker ud over højskoleopholdet.

Projektet og sommerholdet som helhed

Med hensyn til sommerholdet som helhed havde projektet en oplivende og samlende effekt. Der var fra alle sider stor interesse for projektet, og der var stor hjælpsomhed i de situationer, det var nødven-

digt. I denne forbindelse var det nok også af afgørende betydning, at alle elever hele tiden var med i 3 faglige sammenhænge. På denne måde blev deltagerne i mølleprojektet heller ikke til en særskilt gruppe.

Solidariteten med skolen var stor, da eleverne på reel vis følte, at de selv var med til at forme stedet. En oplevelse, der ikke må undervurderes og som også betød meget i planlægningsfasen på det foregående hold.

Projektet og kontakten til lokalbefolkningen

Fra egnens beboere har der hele tiden været stor interesse for projektet. Lige siden den første presseomtale og åbent-hus-arrangementet i vinter har der været en frugtbar dialog igang. Til tider også kritisk - heldigvis, og en dialog som eleverne har taget livlig del i.

Det er oplagt, at det, at højskoleundervisningen også omfatter noget konkret udenfor undervisningslokalerne, har haft en formidlende effekt på interessen for stedet. Mange er kommet her jævnligt for at følge udviklingen. Heriblandt også nogle, der kunne huske højskolens gamle vindmølle, hvilket de så naturligtvis fortalte om.

Også efter sommerholdets afslutning har mange kontaktet os angående møllen, og der er på mange måder lagt op til en fortsat god dialog.

Som konklusion kan jeg kun betegne projektet som yderst frugtbart. Det har været en meget spændende sommer, der har givet os nogle gode oplevelser og værdifulde erfaringer. Det har også bekræftet os i vor opfattelse af, at sådanne kombinerede projekter er relevante, og noget, der sammen med den

øvrige undervisning, berettiger vores brug af navnet folke-høj-skole.

Helt afgørende er det imidlertid, at der er tale om et undervisningsprojekt, og at eleverne oplever det som sådan.

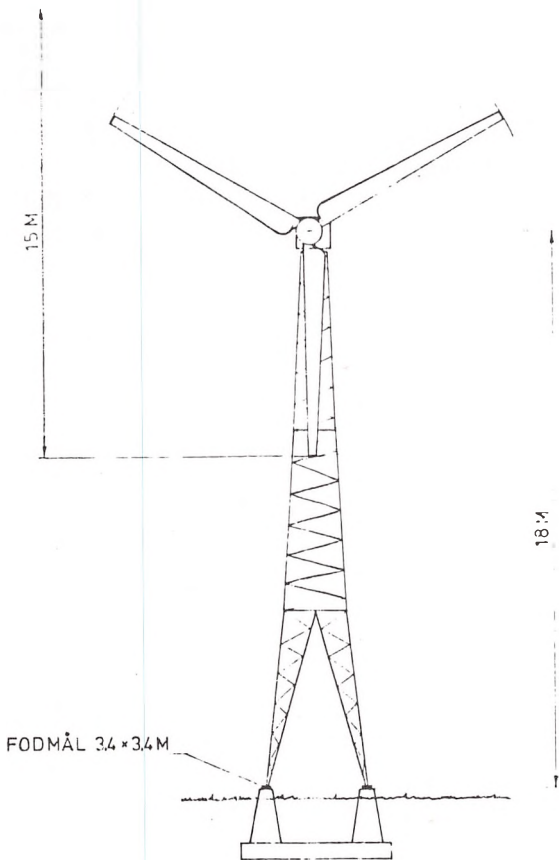
(I de godt 2 måneder møllen nu har kørt - d.d. 29. oktober - har den produceret godt 10.000 KWt. Vi er stadig i indkøringsfasen, da møllens driftsform, blandt andet af pædagogiske grunde, omfatter nye principper, der ikke har været afprøvet før.)

Jeg vil gerne hermed sige tak for godt samarbejde til alle, der har været med i projektet - elever, mine kolleger Lene og Jørn, Troels og Asger fra Kvanløse og Henrik Stiesdal, men også til de mange derudover, som har vist projektet interesse.

THOR

Hoveddata Vallekilde vindmølle:

Primær gen.	30 KW	37KW
Sek. gen.	7 KW	
Propel diam.	15 m	
Omdr. hast.	36/45 o/min.	
Luftbremse	Tip drejn. - Økær	
Nødv. vind	4 - ca. 20 m/s (6,5 m/s)	

Professionel/amatør - hvad vi gør, lærer vi

Skal kunstnere blande sig i dagligdagen, i samfundets funktionsområder, i arbejdslivet, skolelivet, institutionslivet på anden måde end gennem det, de skaber, på anden måde end gennem det, de siger med deres billeder, deres litteratur, deres musik? Skal de benytte sig af, at de til tider ikke er særligt afhængige af tid og sted i og med at de ikke skal møde til bestemte tider på bestemte steder hver dag, og derfor har mulighed for at flytte rundt på sig selv? Er der nogen idé i, at de indgår i forskellige sammenhænge i samfundet? At de for en tid kommer tæt på andre arbejdsprocesser end deres egne, og at andre samtidig får mulighed for at komme tæt på visse kunstneriske arbejdsprocesser?

Vallekilde Højskole inviterede mig til at komme og bo på skolen. Der var ingen bestemte forpligtelser forbundet med opholdet. Jeg slog til - og har ikke fortrudt det.

Jeg opdagede, at unge skriver meget mere end jeg anede. Der blev lavet sange, digte, journalistisk arbejde med skolens ugentlige avis, samt skuespil og andet. Det stimulerede mig at se så mange beskæftige sig med ting, jeg også kan lide at have med at gøre. Jeg ved ikke, hvad der gjorde det, eller om det er almindeligt, at unge skriver en masse digte, når de er sammen. Men jeg erfarede, at det gjorde de på Vallekilde. De ville også have gjort det, selv om der

ikke havde været en digter på stedet. Men alligevel, jeg tror ikke på samme måde.

Så hvorfor ikke blande sig? Et eller andet sker der ved det, som på en eller anden måde ikke ville være sket. Det kan være en opmuntring og en ansporing for dem, der har lyst til at skrive, til at arbejde videre med sig selv og sproget, når de har en, der interesserer sig for netop det, og hvis profession det er at skrive, i nærheden.

I det følgende præsenteres et udvalg af digte, skrevet af elever på Vallekilde Højskole i tidsrummet fra 1. februar til 1. april 1980.

Marianne Larsen

Glas-fuglen

Du er en lille hvid fugl af glas
stivnet i dine bevægelser.
Der kommer ingen sang af dit næb,
du flyver ikke omkring og
udvider din horisont,
du spiser ikke mere,
drikker ikke mere,
stakkels hvide fugl af glas,
endelig har du indset
nu er du endelig vågnet.
Pludselig indså du alt.

Røde, gule og sorte roser

Giver du mig en rød rose,
bliver jeg glad.

Giver du mig en gul rose,
så er du blind.

Giver du mig en sort rose,
så er du dygtig.

VIVI DAUGÅRD

Du
et menneske der kjeder seg
Jeg
en klump stearin
Du trykker meg mot bordplaten
borer en finger gjennom meg
triller meg ut til en kule, slik
at overflaten blir glatt og deilig å ta på.
Du leker med mig.
Men nå er du trett av dine leker
Kantene mine har slått sprekker
Jeg er hard og uformelig, og
opdelt i masser av biter.
Du kaster meg bort.

Men stearin kan smeltes
og formes om på nyt,
bli varm og smidig og myk.
Om du bare gir meg varme
kan jeg igjen tro på kjærlighet.
Kan jeg igjen lekes med,
kan jeg varme deg,
- men nå vil jeg også leke.

LINDA B.

*Digt over en sand historie
som Leif fortalte os efter at
have vist billeder fra*

Afrika

Landroveren svingede ind i gården
den flygtede sorte mand skjulte sig under sengen
manden i huset sad stille ved bordet
konen syslede i køkkenet.

Sorte mennesker alle tre
fyldt med en rædsel
fordi lyden af motoren bragte uro
i deres bange sind.

Andre sorte mænd kom ind i stuen
trak den sorte mand væk fra bordet
ud i gården.

Landroveren forsvandt
næsten så hurtigt som den var kommet.
Kroppen af den sorte mand ved bordet
tog de med sig.

I gården stod hans hovede tilbage.

Flygtningen var kommet frem fra sit skjul
den sorte kones tanker kender vi ikke.

Flygtningen fortalte os historien
da han var sluppet over grænsen.

Uganda - Idi Amin og hans sorte folk
var værter i landet han flygtede fra.

GERTRUD

Overblik

Jeg kan ikke få overblik
over mit liv
mit forhold
min fortid og min fremtid
mit indre overblik svigter mig.
Kikser gang på gang.
Jeg ville ønske jeg havde overblik.
- bare et øjeblik.
så jeg kunne mærke fornemmelsen.

MARIANNE GISSEL

Hoveder

De ser vrede ud de to hoveder
men de er slet ikke så uenige
når alt kommer til alt

midt imellem Thomasses røde kinder
hænger der slapt en halvt røget cigar
han er ambassadør
for lønarbejderen
han er elegant klædt.

Thorsen ser plaget ud
han har bekymringer
hans ansigt er ligeså furet
og rynket som et gammeldags vaskebræt
han er lapset klædt

arbejderens følelser og tanker
om erhvervslivets krise er
asociale brummer han
og øjnene gnistrer

Thomas griner fjoget
og kræver en tiøre mere
han er en modig mand
og asker skødesløst på gulvet

men deres to stemmer
glider til sidst sammen
til een monoton
hyletone

jeg har betalt farvelicens
men jeg vil kræve halvdelen
tilbage
billedet er ikke engang
sort-hvidt
det er helt og aldeles
gråt.

DAN

Økologisk Havebrug

I min artikel i Årsskriftet 1979 trak jeg nogle linier op for, hvorfor jeg fandt det naturligt, at en højskole tog et emne som »Økologisk Havebrug« op. I det år der er gået, er det blevet muligt for os på Vallekilde at praktisere nogle af de teorier, der ligger bag de økologiske principper.

I november - december 1979 indsendte vi til undervisningsministeriet ansøgning om, at vi på sommer-skolen 1980 måtte etablere projektundervisning, og om de ville støtte os økonomisk. Vi fik ja, og tilbudene blev »Genetablering af vindmølle på Vallekilde Højskole« og »Økologisk Havebrug«.

Tilsagnet fik vi allerede i begyndelsen af det nye år, og derfor tyvstartede vi på vinterskolen. I en 14-dages projektperiode i marts måned etableredes en lille gruppe omkring emnet: »Økologisk havebrug, med særligt henblik på at forberede sommerens arbejde«. Vi brugte Troels Østergårds bog »Økologisk køkkenhave« som udgangspunkt samt andet let tilgængeligt materiale.

Vi etablerede kontakt til de lokale gartnerier, som meget beredvilligt tog imod os, og mange synspunkter blev udvekslet over priklearbejdet. Vi mærkede på vores krop (nogle havde ømme lemmer næste morgen), hvad det vil sige at være erhvervsgartner - og det på den nemme tid af året, hvor vi var inde i drivhusene. Vi hørte om hvor usikre økonomiske

forhold, erhvervsgartnerne arbejdede under, hvor ubehageligt det er for gartneren selv at bruge sprøjtemidler, men også at det er nødvendigt, hvis man skal overleve i den hårde konkurrence, om hvordan man havde været nødt til at lægge produktionen om med de stigende oliepriser, og mange, mange andre for erhvervet relevante forhold.

Sammen med en af gartnerne fik vi mulighed for at besøge et af de største frøfirmaer i Danmark. Vi så hele gartneriet, og bagefter havde vi en samtale med direktøren. Når man dyrker økologisk er det blandt andet for at få sunde og holdbare produkter ud af det, og derfor drejede vi samtalen i den retning, da vi fik lejlighed til at stille spørgsmål. Jeg vil ikke sige, at vi blev rystede, men alligevel overraskede, da direktøren meget ærligt svarede, at det de satsede på i deres stort gennemførte forsøgsvirksomhed, var kvantitet (udbytte/areal) og udseende. Hvordan det smagte, næringsværdien, om det kunne holde sig, det som jeg tillader mig at kalde kvalitet, var overhovedet ikke inde i billedet.

Hjemme på skolen læste vi, som allerede nævnt, faglitteratur og mere almene ting. Vi gjorde drivhuset klar, satte en varm bæk, men da det begyndte at sne igen, turde vi ikke så i den. I stedet såede vi kasser til inden døre, og der hvor vi slap, måtte sommerholdet og det egentlige projekt begynde.

Det er skolens gamle gartnerjord, vi har fået stillet til rådighed. De sidste års elever vil huske det som stedet, hvor Møllers ko græssede med sin kalv. Det er en fantastisk plet, skrånende mod syd, træer på alle sider og alligevel stor nok til at det kan lufte lidt. Arealet er på 2.650 m², 3 pæne byggegrunde.

Projektet var berammet til 3 måneder, og det korte forløb måtte selvfølgelig præge holdets arbejde.

Det var vigtigt for os, at så mange af produkterne som muligt kunne blive spist på sommerskolen, og hvis det ikke var muligt, så skulle eleverne på vinterskolen have glæde af dem. Helt sådan kom det ikke til at gå.

Vi opdelte stykket, som havde fået staldgødning om efteråret og var blevet kultiveret igennem om foråret, og således stod lige parat til os, i en mængde smalle, lange bede med gange imellem. Bedene var ca. 1 m brede. Det har den fordel, at man så ikke behøver at træde i dem, og vi undgår således at presse jorden sammen. Vi lavede gangene brede af to grunde, dels skulle vi færdes mange mennesker der, og dels kunne vi holde dem rene med fræseren, hvis det blev nødvendigt (- det blev det). I bedene havde vi de fleste steder 3 rækker, nogle steder 4. Rækkeafstanden bliver derved meget tættere, end man læser på frøposerne, det kan lade sig gøre, idet vi benytter os af den metode, man kalder blandingskultur, altså forskellige afgrøder i samme bed. Begrundelserne er flere. Et af principperne i økologisk havebrug er at efterligne naturen, og der finder man aldrig et område med kun én kultur, og man finder aldrig jorden liggende bar. Disse to principper prøver man at nærme sig så meget som muligt, og en af måderne er at have flere forskellige slags grøntsager sammen. Man opererer med en forafgrøde, en hovedafgrøde og en efterafgrøde. Hovedafgrøden er karakteriseret af en lang vækstperiode, og af at den kræver lys og som regel også plads, et godt eksempel er squash. Denne rigt ydende, meget anvendelige grøntsag skal sås sent, men breder sig hen på sommeren. Her kan man nå at høste for eksempel spinat eller salat, og disse vil det være passende at så som forkulturer.

De bedst kendte eksempler på blandingskulturer er løg - gulerod og porre - gulerod. Andre eksempler er ærter - kål, og her kan der nås en efterafgrøde. Når ærterne er høstede, sås enten ræddike eller kinakål. Det sidste gjorde vi med held, og vi kunne modtage vinterholdet med en stor skål frisk kinakål-salat, som en hilsen fra sommerholdet.

Jeg skrev tidligere, at vi planlagde det, så vi kunne høste så mange produkter som muligt på sommer-skolen, og vi havde den tilfredsstillende, at vi kunne levere nye kartofler til alle fra slutningen af juni og sommerholdet ud. Vi havde grøn salat på bordet hver dag, når det iøvrigt passede til middagen, og mange vegetarmiddage stod vi helt for.

Dette at kombinere teoretisk og praktisk undervisning er en tendens, der er blevet tydeligere i højskolen i de senere år. Det er klart et behov hos eleverne, at det, de skal møde og opleve på højskolen, skal være anderledes end det, de stiftede bekendtskab med i folkeskolen. Vi har på Vallekilde forsøgt os med denne undervisningsform i de senere år, og i sommer altså taget skridtet fuldt ud på flere hold. For at forebygge eventuelle misforståelser, er det mig magtpåliggende at få med, at vores timeplan er sådan indrettet, at man kun kan deltage i sådanne projekter 1/3 af den tid, man er på skolen. Vi finder det meget væsentligt, at eleverne også stifter bekendtskab med de mere klassiske undervisningsformer på højskolen, nemlig studiekredsene og foredraget.

På haveholdet havde vi ikke nogen klar opdeling på planen. Hvornår vi havde teoretisk undervisning og hvornår praktisk, måtte i nogen grad dikteres af vejret, og vi aftalte fra gang til gang, hvad vi skulle

mødes om næste dag. Hovedprincippet var halvt af hver.

Der var 12 elever på holdet i maj måned, i juni blev vi 15 og i juli deltog 18. Syv elever var med i alle tre måneder. Gennemsnitsalderen lå på 23 år. Den erhvervsmæssige baggrund var meget forskellig.

Min erfaring er, at det er meget vigtigt, at læreren får gjort op med sine tidligere forestillinger om, at det kun er undervisning, når det foregår inde i klasseværelset. Denne skarpe skelnen mellem teori og praksis er ikke befordrende i projektarbejde af den karakter, som jeg har været med i. Det stiller til gengæld meget større krav til læreren, som skal være i stand til at gribe situationen, når den opstår, formidle viden, (i forhold til tidligere) under utraditionelle forhold. Derfor finder jeg det også meget vigtigt, at læreren er med overalt - i klasselokalet, i marken, på besøgene. Han/hun behøver ikke spille 1. violin alle steder, men oplevelserne er fælles.

En anden ting, som jeg gerne vil fremhæve, er muligheden for at lade eleverne få ansvar.

Een blev ansvarlig for at hele skolen fik nye kartofler. De dage, hvor der skulle graves kartofler op, stod han op kl. 6.00 - bad et stykke henne i forløbet mig (læreren) holde mig væk, for nu var det en sag mellem køkkenchefen og ham. En anden tog helt ansvaret for drivhuset, kom og sagde til, når han havde brug for støtte eller ekstra mandskab. En tredje tog sig på, at holde et bestemt stykke helt rent osv.

Inden træerne vokser ind i himmelen skal det også siges, at der var elever, for hvem solen og det at være ude i naturen havde betydning for deres valg af haveprojekt, og her kunne der godt indimellem være brug for overtalelse. Men som helhed, så absolut en god indsats, styret af interesse for sagen og en

glæde ved også at få lov at bruge sin krop og få nogle sunde produkter ud af det.

Med denne arbejdsform lykkedes det et stykke tid at nedbryde den skarpe grænse mellem arbejde og fritid. Mange af eleverne oplevede at det kunne være spændende at udføre et stykke arbejde, oplevede at man kunne løse problemer i fællesskabet, og at det var et andet fællesskab, end man måske tidligere havde oplevet. Man var ansvarlige overfor hinanden.

Endelig vil jeg nævne kontakten til omegnen. Vi har altid haft et godt forhold til egnen, men det er blevet endnu bedre efter denne sommer. Med disse alternative projekter, er vi kommet i forbindelse med mange nye mennesker - folk som aldrig tidligere er kommet på skolen, og som nu er blevet inspireret til selv at gå i gang eller fortsætte, fordi de opdager, de ikke stod alene.

Til sidste vil jeg pege på, at havebrugsprojektet i pædagogisk forstand ikke er et ideelt projekt, da produktet (resultatet) aldrig bliver færdigt. Nogle mener det er en svaghed, men jeg ser det som en styrke. Eleverne kommer til et sted, hvor de oplever, at noget er i gang, de bliver et led i en kæde, får muligheder for at præge det ud fra deres forudsætninger, men det er vigtigt at få med, at de bygger på andres arbejde, og hvis de ikke gør deres, kan nye hold ikke komme videre.

Ud fra, hvad jeg her har skrevet, vil I forhåbentlig kunne forstå, at vi er glade for denne undervisningsform, så glade at vi vil fortsætte. Vi vil med de erfaringer, vi nu har høstet, lade Økologisk Havebrug blive et tilbud de kommende år.

Lene Gedde

Grotten

Til undervisningen i juni måned besluttede vi at lave et tværfagligt projekt, hvor eleverne kunne arbejde primitivt. Det vil sige med simple og få tekniske hjælpemidler, - en teknik de også kunne få glæde af og økonomisk mulighed for at arbejde med efter skoleopholdet.

Vores fag skulle være tekstil og keramik.

Her kunne man lære at spinde, plantefarve og arbejde med primitive væve. Man kunne også blander med sand - forme og modellere det med hænderne uden brug af drejeskive - for så at brænde i mile eller i enkle brændefyrede ovne (eventuelt med rakuglas).

Vi talte også om at lave mad på samme enkle måde. Retter der blev tilberedt på ildstederne i forbindelse med plantefarvningen.

Projektet kaldte vi: *Mode - Mad - Mile*.

Derefter skulle vi finde en egnet plads omkring Vallekildes store plæne, hvor vi kunne samle træ, forarbejde og brænde tingene. Vi krævede, at det skulle være et sted, hvor der var læ for vejr og vind, og hvor vi kunne trives og være ugenerte.

Stedet fandt vi ved venstre side af den lange plæne, som fører op til Egebjerg (hvor møllen nu står). Der var for mange år siden gravet ind i bakken og indrettet en »Grotte« med stensætning og rosenbed - med havebord og bænke. Senere lod man det indgå i

det etablerede læbælte mod øst, og det var nu helt tilgroet med træer, buske og brombærkrat. Kun »de gamle« på stedet huskede endnu Grotten.

Vi fandt stedet meget egnet til vores brug og startede projektet med at hugge og rydde en sti, der snoede sig op gennem buskadset til selve pladsen, som vi derefter ryddede for træer. I den ene side byggede vi et halvtag for at beskytte ovn og mile mod regn, som ellers ville ødelægge brændingen. Vi gravede ildsteder til plantefarvning, byggede raku- og mile-ovn, og til sidst indrettede vi en lidt større bålplads til tebrygning og aftenild.

En del af holdets mål var at arbejde en hel dag om ugen i »Grotten«, og derfor ønskede vi som sagt at lave vores egen mad. Et par gange nåede vi at spise grillben og gode salater med ekstra krydderi fra køkkenhaven.

Vi havde besluttet at bygge en pizza- og røgovn, så eleverne også kunne lave natmad i de lange lyse sommeraftener! Ovnens blev bygget og er garanteret en af de mest solide i dette land. Måske skævede vi til møllefundamentet, da et stort hul blev gravet og fyldt med cement, ovenover blev muret, pudset og ildfaste plader sat ind. Men sommerholdet fik aldrig tændt op, for da ovnen stod færdig, begyndte regnen, som blev ved og ved og ved...

Under al ovnbyggeri: mile, raku og pizzaovn var plantefarverne i sving over gryderne, og det var et dejligt syn at gå gennem den snoede, stenkantede gang til »Grotten« og fornemme dampene og duftene fra gryderne og se de smukke garnbundter, farvet i æbleblade, padderok, kastanie og birk hænge og svinge mellem træerne. Nogle elever spandt garn, mens de ventede på at vende garnbundterne, og flere var gået i gang med enkle bambusvæve. Se-

nerne på sommeren blev der vævet billedvæve og trøjer af »Grottegarn«.

Selv om bladhænget over »Grotten« er stort og tæt, holdt vi heller ikke her ud hele måneden og måtte til sidst ty tilbage til kælderen for at farve det sidste garn og uld i bladlus (som giver røde, lilla farver) og indigo (som giver blå).

Holdet blev på 25 elever, og det viste sig at være for mange i opbygningstiden, så vi tumlede lidt omkring hinanden indtil ovnbrændingen begyndte, og alle fik bestemte arbejdsopgaver.

Vi fik lavet et udendørs værksted, hvor det var inspirerende at arbejde om dagen, men som også i fritiden blev et virkeligt hyggerum, hvor eleverne kan tænde bål, spille og tale sammen, - en ikke uvæsentlig del af et højskoleophold.

Vibeke Slumstrup og Holmer Trier

Højskole - og hvad så?

Flere og flere unge tager på højskole for at få noget positivt ud af en arbejdsløshedssituation, og et højskoleophold er som sådan også på mange måder ideelt. Man er revet ud af sin dagligdag, der kan være isoleret i forhold til arbejdende kammerater og præget af en følelse af at være umyndiggjort blandt andet af den økonomiske afhængighed, man befinder sig i. På højskolen er man sammen med andre i samme situation og har en række tilbud, der kan danne grobund for de ting, der optager én. Men følelsen af magtesløshed forsvinder naturligvis ikke ved højskolens hovedindgang. Vi oplever en større og større utryghed hos eleverne med hensyn til fremtiden. Mange har ikke nogen forestilling om, hvad der skal ske efter opholdet, og magtesløsheden og umyndiggørelsen kan være selvforstærkende, så man i stedet for at være konstruktive sammen, bliver grebet af en kollektiv sløvhed og uansvarlighed og derved umyndiggør sig selv. Man lever i »nu'et« og »det går nok«.

I løbet af det sidste halvandet års tid har der her på skolen været taget nogle initiativer med det formål at give folk bedre handlemuligheder efter højskoleopholdet og derved opnå større engagement i deres egen tilværelse, at få dem til at myndiggøre sig selv.

På sommerholdet -79 opstod der hos et par af eleverne en idé om at oprette »Vallekilde Arbejdsformidling«. Tanken bag ideen var, at man ved at stå sammen og støtte hinanden, måtte kunne få flere af kammeraterne i gang med arbejde eller uddannelse efter højskoleopholdet, end det ellers ville blive tilfældet. En stor del af eleverne var arbejdsløse og havde behov for et sådant forsøg, men efter forgæves at have prøvet at fange kammeraternes interesse omkring det, mistede initiativtagerne modet, og opgav lige så stille. Man kunne undre sig over, hvorfor ingen viste sagen interesse, når behovet var til stede, men det, at initiativet kom fra elever, der selv var arbejdsløse, gjorde nok, at man tvivlede på dets bæredygtighed, »sådan noget kommer der da ikke noget ud af«. Samtidig var fritiden hårdt presset i forvejen.

På efterårsholdet -79 fremsatte en gruppe elever det ønske som et alternativ til den tilbudte undervisning, at de ville beskæftige sig med den boligsituation, der ventede dem, når de forlod højskolen. »Hvad vil der være af forskellige bo-muligheder for os? Hvilken slags bolig ønsker jeg, og hvordan finder jeg den?...« var spørgsmål, som blev nævnt. Fordi jeg fandt ideen god og meget vigtig og havde tidsmæssig mulighed for at deltage, meldte jeg mig for at være med. Jeg havde ingen forhåndsviden om emnet, men mente, at kunne gøre nytte ved at forsøge at have overblik over forløbet. Vi havde kun 4 enkelttimer ugentligt og brugte ret lang tid til at formulere og afgrænse vores opgave, da ideen var opstået ret spontant hos eleverne. Vi blev enige om, at vi ville lave noget, som ville kunne bruges af alle - en slags skriftlig boliganvisning - og resultatet blev »Håndbog for Unge Boligsøgende« - en brochure

med alle de oplysninger om bo-muligheder, vi var i stand til at fremskaffe på den korte tid. Vi var nogenlunde tilfredse med resultatet - alt taget i betragtning - og havde i hvert fald selv fået noget viden og en mængde gode diskussioner om det emne.

I januar -80 skulle vi starte et samarbejde med Carl Holten-Andersen fra Danmarks Pædagogiske Institut, som var i gang med et forskningsprojekt om »unge arbejdsløse på højskole«. Carl havde besøgt os i månederne forud og havde interviewet lærere og elever - blandt andet havde han haft en snak med initiativtagerne bag »Vallekilde Arbejdsformidling«. På grundlag af interviewene her og tilsvarende på andre skoler, opstod ideen om HØJSKOLE - OG HVAD SÅ? Et tilbud inden for timeplanen, hvor eleverne ved fælles hjælp skulle undersøge de helt konkrete ideer og problemer hver enkelt måtte have med hensyn til tilværelsen efter højskoleopholdet.

Det viste sig i emnevalgsfasen, at en tilsvarende idé kom fra en gruppe af eleverne. Vi havde alle formiddage i 2 uger, og 14 elever meldte sig på holdet, som delte sig op i grupper på 2-3 personer efter interesser. I grupperne skulle man prøve at klarlægge hver enkelt medlems fremtidsplaner og undersøge mulighederne, skrive ansøgninger, reflektere på annoncer osv. Tre mennesker får flere ideer og ser flere muligheder en ét, og man har ikke så mange blokeringer over for en kammerats muligheder, som over for sine egne.

Jeg mødtes med hele holdet hver morgen, hvor grupperne fortalte hinanden om gårsdagens aktiviteter og om planerne for formiddagen, og hvor de kunne komme med ideer og forslag til hinanden. Jeg var iøvrigt til rådighed under resten af formiddagens arbejde, hvis en gruppe havde brug for hjælp.

Carl kom på besøg et par gange om ugen hos hele holdet. Han kom med ideer, vi fortalte hvordan det gik, og vi fik en almen diskussion om problemerne.

Efter denne første runde startede en ny af samme varighed, hvor nogle elever fortsatte, nogle gik fra og andre kom til, og på sommerholdet udvidede vi ideen lidt ved at starte med at arrangere en fælles lørdag formiddag for hele skolen omkring arbejdsløshed. Vi påtog os at undersøge spørgsmål fra andre elever på skolen og senere vende tilbage med svaret. Vi havde også planer om en annonceopslagstavle, og vi havde besøg af socialrådgiver Gravers Graversen fra Suhmsgadeprojektet i København, et ungdomsarbejdsløshedsprojekt under Københavns Kommunes Skolevæsen, hvor de ligeledes lægger vægt på den vejledning, der kan gives, fordi de kender eleverne og deres situation fra et længere forløb.

En del elever fik det nødvendige »skub« efter at have deltaget i denne »fællesrådgivning«. Mange har givet udtryk for, at de har overvundet deres »telefonangst«, at det har været rart at kunne hjælpe hinanden med »at lære og skrive«, at blive tvunget og støttet til at se fremad og at opleve, at det ikke var noget som blev serveret, men som man selv havde gjort en indsats for. Nogle måtte erkende, at nogle veje var svært overkommelige, men opdagede samtidig andre muligheder, som de ikke før havde haft øje for.

Det har altid været god pædagogik at lade undervisningen tage sit udgangspunkt dér, hvor det for eleven opleves aktuelt og relevant. Det er højskolens opgave at myndiggøre eleverne på det personlige plan og at tilbyde dem et højskoleophold, der kan blive en del af deres liv, ikke bare et fritsvævende stop, men en del af et livsforløb. Denne fællesrådgiv-

ning kan i sammenhæng med den øvrige højskoleundervisning herved helt konkret være med til at puffe livsforløbet i en mere positiv retning, end der ellers var udsigt til.

Birgitte

Nyt fra Vallekilde Højskole

Medarbejdergruppen

Hvad vi skrev i beretningen i fjor om den stabile medarbejderkreds på Vallekilde gælder fortsat, og siden sidste årsskrift er der kun sket to forandringer i staben. At Ellen Schou havde besluttet at rejse ved årsskiftet 1979-80 af familiemæssige grunde, kunne vi fortælle allerede sidste år. Men vi skulle hilse og sige, at det blev en datter, samt at alle parter har det godt i de landlige omgivelser på »Slamat«! Vi ansatte ikke nogen ny lærer i stedet for Ellen, men hævdede både Birgitte Wests og Vibekes kvotaandel, så de nu begge har 2/3 af en fuld lærerstilling, hvorved de har fået en ansættelse, der står i et mere rimeligt forhold til den arbejdsindsats de yder i kredsen.

Derimod er der sket en udskiftning på pedeljobbet. Den blev nødvendiggjort af, at Ove Petersen sagde sin stilling op med virkning fra 1. maj. Han søgte ind som plejerelev på hospitalet i Nykøbing Sjælland og blev antaget. Fra skolen kan vi kun sige ham tak for en god indsats i de 21 måneder, han arbejdede her.

Det viste sig, at der var hele 22 ansøgere til den stilling, der således blev ledig, og selv om der var flere virkelig kompetente folk, føler vi os overbevist om, at vi valgte rigtigt, da vi ansatte Knud Møller Jensen, 25 årig tømrer fra Lemvig. I det halve år

han foreløbigt har været her, har han med sin håndværksmæssige dygtighed og sin ligefremme facon ubesværet taget pedelstillingen i besiddelse.

I årsskriftet i fjor omtalte vi to bemærkelsesværdige 40 års jubilæer her på stedet: Laurits Møllers og Niels Juuls. At deres indsats for Vallekilde både i omfang og kvalitet værdsættes af andre end os på højskolen, fik vi et flot bevis for den 10. marts, hvor de begge ved en højtidelighed fik overrakt Det kg. danske Landhusholdningsselskabs sølvmedaljer for udvist dygtighed gennem lang og tro tjeneste!

Kort efter blev Niels Juul pensionist, og selv om vi kan glæde os over at have Niels til nabo, og han så sandelig fortsat hører med til skolen, skal det alligevel på dette sted markeres, at en aktiv arbejdsindsats af sjældent omfang er ført til ende. Vallekilde Højskole er Niels megen tak skyldig.

Det samme kan siges om Grete Killemoser. Fra hovedkvarteret på Kirkestien er hun fortsat en central figur i elevforeningen, og en stærkt medvirkende årsag til at vores elevforening er landets næststørste, men hun har ønsket at sætte tempoet en anelse ned og er derfor ophørt med at passe højskolens bibliotek. Her, som på så mange andre områder, har hun ydet en indsats. Hun har gennem et langt liv været en del af Vallekilde, og vi nytilkomne kan kun sige, at det gør dagligdagen rigere, at der i miljøet er et menneske med en så gedigen solidaritet som Grete.

Af begivenheder i medarbejderkredsen skal det også nævnes, at Dagny den 1. maj havde 25 års jubilæum som køkkenchef. Vi nævnte det i årsskriftet i fjor, men det skal dog lige markeres, at selv om Dagny helst ville være fri for al virak, slap hun naturligvis ikke helt. Hun blev hyldet dagen lang og

om aftenen ved en hyggelig middag hos Herdis og Georg i præstegården.

Et særligt indslag i medarbejdergruppen er de skiftende gæstekunstnere, som vi nu har for tre måneder ad gangen. Den lille lejlighed for enden af Grønne Gang er den ydmyge bolig om en ordning, der allerede har vist sin berettigelse. Den udveksling mellem de skiftende kunstnere og eleverne og de faste medarbejdere, vi havde håbet på, finder absolut sted. Der er ikke tale om nogen betaling til kunstnerne ud over, at vi tilbyder dem frit ophold.

I den første periode fra november 1979 var væveren Lisbeth Have gæstekunstner, og hun blev så glad for opholdet, at hun fortsatte de sidste tre måneder af vinterskolen som elev! Fra februar blev hun officielt afløst af lyrikeren Marianne Larsen, men reelt havde vi to gæstekunstnere på vinterskolens sidste del.

Nummer tre i rækken, og dermed gæstekunstner på sommerskolen, var den amerikansk-danske maler og keramiker Walter Williams.

Vinterskolen 1980-81 er nu begyndt med mag. art. Mette Thomsen installeret i lejligheden. Vi lærte Mette at kende allerede i fjor, da hun boede her en uges tid i slutningen af august, mens hun arbejdede på sin magisterkonferens. Den blev antaget her i sommer ved Århus Universitet, og hun holdt offentlig forelæsning i begyndelsen af september. Det store arbejde har den flotte titel: »Bildende kunst og almen dannelse: Æstetiske aktiviteter på nogle danske folkehøjskoler«. Værket har vakt berettiget opsigts hos de højskolefolk, der har læst det, og da Askov og Vallekilde indtager centrale pladser i fremstillingen, fandt vi det naturligt at invitere Mette Thomsen til at være gæstekunstner, mens hun ar-

bejder videre med planer om at få værket udgivet i bogform.

Nu regner vi med at næste forandring i medarbejderkredsen sker til maj, hvor vi planlægger at ansætte en musiklærer. Vi mener, at der nu er tilstrækkeligt elevunderlag under skolen, selv i disse ulvetider, til at vi tør udvide lærerstaben. Men samtidigt udvider vi også skolens tilbud. Foruden den lange vinterskole, hvor man kan være med i 6 måneder fra november eller 4 fra januar, samt sommerskolen med dens muligheder for ophold af 3 eller 2 eller 1 måneds varighed, arrangerer vi i eftersommeren 1981 to kurser af 1 uges varighed - kurser, hvor vi naturligvis også meget gerne ser gamle elever som deltagere! Det første kursus er placeret 23.-29. august og har titlen »Odsherred: en egn og dens kunstnere«, mens et kursus med »Musik i Danmark« skal løbe af stabelen 30. august til 5. september.

Vi mener, at det netop er i krisetider, man skal markere endnu kraftigere, hvad det er man vil, og skønt tiderne vitterligt er barske også for højskoleøkonomi, så er vi fortrøstningsfulde, fordi elevtilgangen er svagt stigende, og fordi vores udlejning i de perioder vi ikke har højskolekurser går over al forventning. Dels har vi atter fået jazzkurser på Vallekilde, andre af vore udlejningskurser kommer trofast år efter år, og endelig kan vi glæde os over, at der kommer nyt til: i 1981 skal vi således huse Studenterkredsens sommerstævne, augustkurset for Foreningen for Folkehøjskoler i Danmark og et kursus i samarbejde med Nordens folkelige Akademi i Kungälv.

Skolekredsen

På skolekredsens generalforsamling den 20. maj

blev Hans Bertelsen og Uffe Sørensen genvalgt til skolens bestyrelse, mens Erna Læssøe Olsen blev nyvalgt i stedet for Bodil Killemoser, som ikke ønskede at fortsætte i bestyrelsen. Ved det konstituerende møde efter generalforsamlingen blev Kristian Brøns Petersen og Helge Larsen enstemmigt genvalgt til henholdsvis formand og næstformand.

Der var mødt 56 af skolekredsens godt 300 medlemmer, og såvel formandsberetning som debatten på mødet beskæftigede sig en del med vindmølleprojektet og dets betydning for skolens energisituation.

Årets møder

Elevmødet 1980 fandt sted 6.-8. juni, og længere fremme i årsskriftet har Lise Kristensen givet sin skildring af mødets forløb. Vi er enige med hende i, at det var en klar forbedring at flytte mødet til et tidspunkt, hvor der er elever på skolen, og den form med et møde kort før Sct. Hans mellem gamle og nuværende elever vil vi fortsætte med.

Også efterårsmødet havde forandret form, så det nu er placeret fra fredag eftermiddag til sent søndag eftermiddag. Det var vores idé, at det ville give mere intensitet over mødet, og det kom til at holde stik. Mødet var i dagene 19.-21. september tilsmilet af et strålende vejr, og opfordringen til, at også elever der ikke var jubilare burde komme og bo her under hele mødet, gav allerede det første år glædeligt resultat. Til fredagens foredrag havde vi 170 mennesker i foredragssalen, mens vi lørdag og søndag glædede os over 275 mennesker i gymnastiksalen, som atter var ramme ikke blot om foredrag, men også om en maleriudstilling Holmer Trier havde arrangeret med værker af en række kunstnere med tilknytning til Odsherred.

Fredag talte forstander Peder Nygaard, Dalum Landbrugsskole, om det kriseramte landbrug og dets eventuelle fremtidsmuligheder.

Lørdag var første taler folketingets ombudsmand, Lars Nordskov Nielsen, der holdt et engageret foredrag om forholdet mellem borgerne og myndighederne, mens forfatteren og museumsinspektøren Peter Seeberg derefter gav os stærkt personlige betragtninger over vores situation ved indgangen til 1980'erne.

Lørdag aften opførte lærerne Dario Fo's skuespil »Vi la'r være at betale, vi la'r være at betale«, og søndag rundede yderligere to foredrag mødet af. Først talte Finn om krisetidens muligheder for at blive reformtider, og magister Henny Harald Hansen sluttede af med at tryllebinde forsamlingen, mens hun fortalte om »Islams kvinder i den Nære Orient«.

Jubilarmødet fredag aften var glædeligvis betydeligt større end i fjor. Vi var godt 200 mennesker til middag i gymnastiksalen, og det skyldtes ikke mindst at initiativrige folk blandt 25 og 40 års jubilarene havde gjort en stor indsats for virkelig at tromme folk sammen, hvilket var lykkedes. Disse to grupper var meget store, men ellers spændte mødet fra en 65 års jubilar (!) over repræsentanter for alle de inviterede årgange.

Efter middagen samledes vi i foredragssalen, hvor Thor, Lene, Vibeke og Holmer fortalte om de tre projekter, der havde sat præg på sommerskolen, nemlig møllen, haven og grotten - og til alle tre betretninger knyttedes en stribe lysbilleder.

Da vi atter samledes i gymnastiksalen til kaffen, var vi i den mærkelige situation, at Finn kunne minde om, hvorledes Hans Trier Hansen ved jubilarmø-

det sidste år måtte fortælle, at hans bror Folke netop var død, og nu måtte Finn fortælle, at Hans Trier blot fire dage før jubilarmødet var blevet begravet fra Korskirken. Hans havde gennem hele sit lange liv en stærk tilknytning til Vallekilde Højskole, og det var helt naturligt at mindes ham ved jubilarmødet.

Derefter ledede Tage Dybkjær med dygtighed og overblik den vigtige præsentation af de forskellige jubilarringanges repræsentanter, og det blev midnat før et godt samvær med mange korte taler og mange sange gik til ende.

Nordjyllandskredsen er den eneste af Vallekilde kredsene, der holdt møde i 1980. Finn var i Hjørring den 3. oktober, hvor godt et par snese trofaste var mødt op. Det var dejligt at opleve, hvorledes man blot to uger tidligere havde været sammen med flere af deltagerne til efterårsmødet.

Og selv om det ikke er et af de faste møder, er der grund til at nævne et enkelt af de mange foredrag, det er blevet til rundt omkring i årets løb. Den 17. august ville Folke Trier Hansen være fyldt 80 år, og i den anledning holdtes der en »Folkefest« i forsamlingshuset i Hundborg oppe i Thy. Om formiddagen havde Flemming Møller prædiken ved gudstjeneste, og over middag blev en mindesten af billedhuggeren Erland Madsen afsløret på pladsen bag forsamlingshuset af Arne Munk, søn af digterpræsten Kaj Munk. Og ved samværet i forsamlingshuset havde Folkes familie bedt Finn om at holde foredrag, så Vallekilde kunne være med i festen.

Vibeke og Finn Slumstrup

**Tale ved Hans Trier Hansens
begravelse i Korskirken
mandag den 15. september 1980**

- Vi er i dag samlet om det, de gamle kaldte en kristelig folkelig begivenhed. Når en gammel trætmænd som Hans Trier nu har fået fred, giver det os lejlighed til at sige tak for det, vi har fået, for det vi har, og for det vi kan håbe. Vi er således ikke samlet om sorgen, men samlet om glæden, underfundigheden og humoren, som den får udtryk i evangeliet, og den guddommelige humor havde Hans Trier sans for.

Jeg læste for nylig for ham den lille stump af Romerbrevet, hvor Paulus siger: »Ingen af os lever for sig selv, og ingen dør for sig selv, thi når vi lever, lever vi for Herren, og når vi dør, dør vi for Herren...«. På det tidspunkt havde Hans Trier ikke meget mæle tilbage, men han levede op, smilede, og man vidste, at han ville finde det rigtigt og evangelisk, at vi samles her i munterhed og glæde. Og det er en folkelig begivenhed, fordi Hans Trier af natur og i gerning var en af de sidste folkelige skikkelser med rod i det 19. århundredes vækkelser. Da han blev døbt her i denne kirke i juni 1893, var det pastor Hoff, en af Grundtvigs personlige lærlinge, der døbte ham, og som faddere stod blandt andet Ernst Trier, Vallekilde Højskoles stifter. Og dermed bekræftes vi alle i den fornemmelse af historisk vingesus, som vi har kendt, når Hans Trier begyndte at fortæl-

le, for hans baggrund var bogstaveligt talt historisk i orden.

Hans Trier forblev hele sit voksne liv en af Herrens spillemænd. Han passede sin gård, sine mange tillidshverv indenfor landbrug, andelsbevægelse, gymnastik, Sydslesvig-arbejde og menighedsliv. Men først og fremmest var han den folkelige musikanter både med sin violin, som fortæller og som folkelig skuespiller. Man kunne kalde ham en professionel amatør, og amatør er ikke noget nedsættende udtryk, snarere tværtom. Det kommer af amore, at elske, og det betyder igen at glemme sig selv i hengivelse. Det var just, hvad Hans Trier brugte et liv på, nemlig at være den selvforglemmende amatør, en Herrens spillemand og samtidig et menneske, som med uhyre dygtighed passede sit hverv og uddannede en anelig flok landmænd. Denne selvforglemmende amatør er et Guds barn, han hører Herren til, og hans bære er vi samlet om.

Vi hørte i går i kirken evangeliet fortælle om Martha og Maria, og man kan sige om Hans Trier, at man sjædent finder et menneske, hvor den travle Martha og den lyttende Maria genfindes i en personlighed som netop hos ham. Det er igen et udslag af Vorherres guddommelige humor, at det er den gode del, vi vil huske Hans Trier for. Det er Vorherres spillemand, vi vil huske, blandt andet af den simple grund, at den slags findes der ikke mange af mere, hvis de overhovedet findes.

Hans Trier havde en egen evne til at omgås unge mennesker. Han kunne indtil for få år siden danse en ung højskolepige træt på dansegulvet, ikke blot i kraft af en god fysik, men nok så meget ud fra et livsoverskud, en evangelisk glæde ved livet. Og han fik en sidste glæde, nemlig den, at den amatørholdning,

han havde brugt sin tilværelse på at holde i live, atter blev accepteret og det blandt ungdommen. Det var livsbekræftende at se den gamle mand undervise de unge i spillemandsmusik eller overvære ham fortælle for højskoleelever. Som en patriark, som nok i stunder ikke har vidst, om han kunne føre folket gennem ørkenen, så han i sine sidste år, at det han stod for, vandt gehør hos de unge. Hans Trier var ikke en ukritisk arvtager af det overleverede. Men det bedste af fortiden overtog han og bevarede, nemlig den ægte sammenhæng mellem glædens kilde i evangeliets skikkelse og den folkelige sammenhæng, uden hvilken glæden bliver privat.

Fra sin faste plads hernede i kirken, tog han del i gudstjenesten som en deltager i en folkelig sammenhæng, og ikke blot til privat opbyggelse. Han fik sit mål af sorger, som vi alle gør det, men han fik ikke mindst på sine gamle dage mange glæder også på det personlige plan, og her især hans største og enfoldigste glæde i samværet med sine børnebørn. Vi hører Herren til, hvad enten vi dør eller lever. På de ord kunne den gamle spillemand leve, og på de ord kunne han dø. Nu har Vorherres spillemand fået fred og er gået hjem til sin Herres glæde. Med ham er et stykke historie forsvundet ud af bogen - og dog. Han fik den gode del og forvaltede den godt. Han blev aldrig virtuos på noget felt, men var altid den gode amatør, den folkelige spillemand. På det vil han blive husket af os, som kendte ham.

Om lidt finder du hvile ude ved graven ved siden af din ægtefælle. Du stedes til hvile med evangeliets ord om syndernes forladelse og opstandelsens håb, thi du hører Herren til. Guds fred være med dig, Hans Trier Hansen, Guds fred være med os alle.

Georg Veit

Kalenderen

SEPTEMBER

30. Velkomst, folkedans

OKTOBER

1. Udflugt til Høve Museum
Lærerlæsning: Fugledøgn
8. Stofværksted
9. Film: Oprøret i Ådalen
11. Åbent hus: Nina Sørensen
15. Stofværksted
17. Keramikværksted
29. Film: Dødscellen
30. Folkedans

NOVEMBER

1. Filmklub: Stiftende generalforsamling
3. Lærerlæsning: Anarkisten
8. Åbent hus: Torben Rasmussen
13. Film: Poor Cow
15. Åbent hus: Hedda Ødum
19. Film: Leve friheden
22. Åbent hus: Ove Korsgård
26. St. Restrup's cabaret
27. Film: Organismens mysterier
29. Filmklub: Æblekrigen

DECEMBER

1. Lærerlæsning: Orfeus i Undergrunden
6. Åbent hus: Jens Jeep, folkedans
10. Carl Heinrich Petersen
11. Film: Nat over Chile
12. Jacob Holdt's »Amerikanske billeder«
13. Filmklub: Den tredje mand
18. Thor West: Den gang i 60'erne
20. Juleafslutning

JANUAR

6. Ankomst efter juleferie
7. Starpower
10. Åbent hus: Skælskørrevyen
17. Åbent hus: Ole Glahn
20. Film: Frantz Blums forrådelse
22. Film: Gåden om Kasper Hauser
24. Åbent hus: Kenya-aften
26. Salg fra U-landsbutik
27. Film: Lonely Boy
31. Filmklub

FEBRUAR

6. Svanholm
7. Åbent hus: Poul Bjerre
11. Film: Den Andalusiske Hund
12. Folkedans
14. Film: Rosa Luxemburg
- 18.-24. Bornholm (Rejseprojekt)
28. Filmklub

MARTS

2. Film: Hul i brohovedet
4. Film: Den leende mand
6. Åbent hus: Arne Skovhus

8. Besøg på Risø
13. Åbent hus: Orientering om projekter
18. Kunstforståelse
19. Højtlesning i pejsestuen
20. Filmklub
21. O.O.A. støttefest
22. Uddeling af folkepjecen
23. Film: Family life
24. Kunstforståelse
25. Film: Johnny got his gun
26. Kontakt og Miljø: Film
27. Afslutning

APRIL

27. Velkomst
28. Lærerlæsning: Fugledøgn
30. Kontakt og Miljø: Troels Østergård

MAJ

1. Film
2. Folkedans
8. Åbent hus: Finn Slumstrup
12. Vesterbo teatergruppe
14. Kontakt og Miljø: Casper Andersen
17. St. Restrup's cabaret
22. Åbent hus: Knud Sørensen
29. Åbent hus: Poul Bjerre

JUNI

5. Københavns musikforening
6. 7. 8. Elevmøde
11. Kontakt og Miljø: Dorthe Chemnitz
12. Åbent hus: Sangaften ved Herdis
19. Åbent hus: Lars Trier og Kim Menzer

20. Film: Aguirre. Den gale erobrer
24. Film: Organismens mysterier
25. Elever opfører Gris på gaflen
26. Åbent hus: Allison Thrane

JULI

3. Åbent hus: Frank Oswald
12. Møllefest
15. Film: Vi er allesammen tossede
16. Folkedans
18. Rejsning af Møllen
19. Film: Islam
20. Film: Verdens største vindmølle
22. Film: Kvindefestival
26. Afslutning

Beretning fra elevforeningens bestyrelse

Vores arbejde i bestyrelsen har, som tidligere år, hovedsagelig drejet sig om:
 elevmødet den 6.-7. og 8. juni,
 generalforsamlingen den 20. september (i forbindelse med jubilarfest og efterårsmøde),
 udsendelser af indbydelser m.v.,
 udgivelse af årsskriftet.

Elevmødet står omtalt andet sted, så det bliver ikke taget med her. Generalforsamlingen, hvor bestyrelsens beretning og regnskabet blev godkendt, foreløb iøvrigt stille og roligt. Dog fik vi en opfordring til at forsøge foreningens formue anbragt bedre, og det vil vi selvfølgelig drage omsorg for. Vi sparer jo stadig op til en større gave i forbindelse med øvelshusets jubilæum i 84. I 81 vil vi, sammen med kontingentindbetalingskortet, udsende girokort til indbetaling af frivillige bidrag til restaurering af samme hus. Vi blev også opfordret til at få kontakt med de nordiske højskoler igen. Dette har højskolen blandt andet forsøgt sig med i Finland, men foreløbig uden resultat. Vi vil selvfølgelig også fra bestyrelsens side støtte et sådant initiativ, men må erkende, at vi prioriterer arbejdet efter de ressourcer, vi råder over, sådan at vi først og fremmest opfylder formålsparagraffen i foreningens vedtægter. I forbindelse med disse vedtægter kom generalforsamlingen også ind på, at de skulle revideres, der var nogle »hul-

ler«, blandt andet vedrørende kontingentforhøjelser. Vedtægterne er optrykt efter dette indlæg, og vi modtager gerne ændringsforslag.

Kontingentet for 1982 blev sat op med 5 kr. på grund af de stigende udgifter, blandt andet har vi i år sendt indbydelser ud til medlemmerne 2 gange, nemlig om elevmødet og generalforsamlingen/efterårs mødet.

Bent Larsen, Vallekilde, var på valg og ønskede ikke at genopstille. I stedet blev valgt Ragnhild Hansen, Osted.

I forbindelse med før omtalte udsendelser til medlemmer af elevforeningen, kom bestyrelsen med en særlig opfordring til at sende indlæg/artikler til dette årsskrift. Vi havde, i samarbejde med skolens medarbejdere, udarbejdet nogle forslag til, hvad indlæggene skulle dreje sig om. Dette kunne have fået nogle af jer til at »fare i blækhuset«. Men nej, - desværre følte kun en enkelt sig inspireret af vores oplæg.

Men årsskriftet udkommer! Og det lader sig gøre på grund af en ihærdig indsats fra højskolens forstander og lærerstab. Denne indsats takker vi jer for.

Til sidst, vil jeg på elevforeningens bestyrelses vegne opfordre jer til at sætte kryds i kalenderen ved *den 12., 13. og 14. juni (elevmødet)* og *den 18., 19. og 20. september 1981 (jubilarfest, generalforsamling og efterårsmøde)*.

Vel mødt i det kommende år.

Ingrid Fugl

Vedtægter for Vallekilde Højskoles Elevforening

1. Foreningens navn er: »Vallekilde Højskoles Elevforening«.
2. Foreningens formål er:
 - a) at vedligeholde forbindelsen mellem skolen og dens gamle elever. Dette søges især opnået ved udgivelse af et årsskrift og ved afholdelse af et elevmøde hvert år.
 - b) efter evne at bidrage til skolens udsmykning, anskaffelse af undervisningsmidler og lignende. Alt, hvad der på denne måde tilvejebringes, tilhører skolen og kan aldrig sælges eller bortgives.
 - c) at understøtte ubemidlede danske eller udenlandske elever under deres ophold på skolen.
3. Foreningen optager kun elever fra den egentlige sommer- eller vinterskole som medlemmer. Dog kan bestyrelsen i særlige tilfælde anerkende andre, der i deres arbejde har været nært tilknyttet skolen. Medlemsbidragets størrelse fastsættes af generalforsamlingen. Det opkræves forud for eller samtidig med udsendelsen af årsskriftet.
4. Årsskriftet »Fra Vallekilde Folkehøjskole« redigeres af en af bestyrelsen valgt mand eller kvinde. Det udsendes til alle foreningens medlemmer. Ikke-medlemmer kan tegne abonnement på årsskriftet til en pris, der fastsættes af bestyrelsen.

5. På den årlige generalforsamling, der afholdes i forbindelse med jubilarmødet, vælges bestyrelsesmedlemmer og revisorer. Bestyrelsen består af 7 medlemmer, hvoraf de 4 til enhver tid er valgt af de sidste 4 elevhold, 1 medlem af hvert hold. De 3 bestyrelsesmedlemmer vælges af generalforsamlingen og afgår efter tur. 1 medlem hvert år. 2 revisorer vælges af hvert års generalforsamling. Genvalg kan finde sted.
6. Bestyrelsesmedlemmerne har halv frirejse til det årlige elevmøde. Bestyrelsen fører forhandlingsprotokol over bestyrelsens møder og over generalforsamlinger samt aflægger regnskab og status over foreningens midler. Bestyrelsen vælger selv sin formand.
7. Bestyrelsen udpeger i henhold til fundatsen for Den selvejende institution Vallekilde Folkehøjskole 2 medlemmer til institutionens bestyrelse. De vælges for 2 år ad gangen og afgår skiftevis. Det ene medlem vælges blandt de generalforsamlingsvalgte medlemmer af elevforeningens bestyrelse.
8. Foreningen ansætter en forretningsfører og fastsætter dennes løn.

Vedtaget på generalforsamlingen den 18. juni 1971.

Angående elevmøde

Sidste års fest for gamle elever løb af stabelen den 6., 7. og 8. juni. Da det var midt i juni, betød det, at der stadig var elever på skolen, hvilket var rart, da det ikke var en hel tom skole, man kom op til.

Vi ankom fredag aften omkring spisetid, det første vi tog fat på var at finde et sted at sove. Efter vi havde spist, blev der holdt nogle indlæg fra lærerne omkring emnet »Højskolen gennem tiderne«. Aftenen mandede ud i en bustur til Vesterlyng, hvor vi gik en tur, og spiste varm suppe da vi var kommet hjem igen.

Lørdag formiddag deltog alle vi »tilkommende» i de aktiviteter, som var igang på skolen, for eksempel vindmøllebygning, plantefarvning, milebrænding...

Om eftermiddagen blev vi delt ud i små grupper, som hver især tog sig af en del af forberedelserne til festen om aftenen. - Nogle bagte brød, andre stillede bord og stole op, andre igen pyntede og dækkede bord.

Selve festen foregik i haven med levende musik, god mad, øl, vin, godt humør - kun afbrudt af en smule regn - dansen og snakken til langt ud på natten...

Søndag formiddag ryddede vi op (godt trøtte), snakkede, gik tur, og efter en god frokost vendte alle gamle elever hjem igen.

Jeg synes, det var en hyggelig week-end, hvor jeg fik snakket med de mennesker, som jeg kendte på forhånd, men også lærte nogle nye mennesker at kende.

Fordi jeg synes, det var en rar oplevelse, vil jeg gerne opfordre både de, som var der, men også jer, som kun tænkte på det, til at komme næste gang.
Det bliver den 12., 13. og 14. juni 1981.

*Kærlig hilsen Lise/
på elevbestyrelsens vegne*

Højskole og tilværelsen »udenfor«

Jeg kender et forjaget og stresset menneske. Han ejer en forretning og har 3 ansatte. Han tror, at han kan klare flere ekspeditioner på én gang (han vil så gerne gøre det så godt som muligt for sine kunder), det resulterer ofte i, at kunder (og han selv) løber med en »halv vind«. Denne mand er flink og rar, han er venlig og opmærksom, når man fortæller ham noget, lytter han interesseret.

En dag fortalte jeg ham, at jeg skulle på højskole. Han så næsten beundrende på mig og sagde: »Bare det var mig, hvor er du heldig«! Og det var rigtigt!

Jeg var heldig, fordi chancen for at smutte lidt væk fra de mange forpligtelser, man selv er med til at opbygge gennem årene, endelig var der. Jeg var heldig, fordi kommunen ville betale det halve af mit ophold. Jeg var heldig, fordi min familie accepterede mit mod på at prøve noget nyt (selv om der var lidt diskussion om »hjemmepligterne«) - jeg ville opleve et aktivt samvær med mange mennesker.

Og mennesker blev netop det primære i mit højskoleophold. Hvad fik jeg så ud af mit 5-ugers ophold?

Hvis jeg skal vurdere sammenhængen mellem højskolens arbejde og tilværelsen »udenfor«, kan jeg kun komme til en positiv konklusion. Men det er helt afgjort op til den enkelte, hvordan vedkommende vil bruge de praktiske og menneskelige erfaringer.

ger i sin dagligdag efter endt højskoleophold. Starter man sit ophold med en positiv indstilling til fællesskabet, kan resultatet kun blive positivt, og en mængde ting kan overføres til ens »normale« liv.

Før mit vedkommende, var det som sagt det medmenneskelige aspekter, der kom til at sætte sine spor - jeg lader tit tankerne gå tilbage til maj 1980 og »falder i staver«. Det var en inspirerende og dejlig oplevelse.

På den anden side, kræver et højskoleophold en vis forpligtelse - fællesskab forpligter - og måske afskrækker det mange »voksne« mennesker. Så virker det mere uforpligtende at tilmelde sig nogle fag på en aftenskole i vintermånederne, og mange »etable-rede« mener heller ikke, at de kan undværes »udenfor« (synd for dem).

Når jeg møder min før omtalte ven, skal jeg næsten altid fortælle om »min« højskole og han mumler: »Det må je også prøve«. Jeg dunker ham i ryggen: »Så gør det dog, mand!« Og jeg håber, for hans eget bedste, at han vil.

Er det ikke sådan, at man kan standse op, se sig omkring og tænke: »Der må være andet i verden end usikkerhed, mangel på samarbejdsvilje, sladder, forurening og udslættelse af mennesker og dyr?«

Det er der heldigvis!

Højskolerne er bestemt et alternativ, der må regnes med. I fællesskab med kammerater og seriøst arbejdende lærerstabe kan man få sin menneskeopfattelse revideret, udvidet sin tolerance-grænse og få bekræftet, at man er inde på rette vej - »udenfor«.

Lis Dønvang
elev i maj 1980

Praktiske meddelelser

Elevmødet 1981 vil som andet steds omtalt blive placeret fra *fredag den 12. juni om aftenen til søndag den 14. juni om eftermiddagen*.

Vi fortsætter den form, der blev påbegyndt i år, hvorefter mødets endelige program vil blive udarbejdet af et udvalg bestående af repræsentanter for elevforeningen, for sommerskolen 81 og fra medarbejdergruppen.

Efterårsmødet. Også her vil vi fortsætte i det spor vi lagde i år, og det vil sige, at mødet starter *fredag den 18. september midt på eftermiddagen og slutter søndag den 20. september sidst på eftermiddagen*.

Husk at alle gamle elever, ikke kun jubilarer, er velkomne til efterårsmødet. Hvis man melder sig til hele mødet, får man rabat, idet tilmelding til at bo på skolen under hele mødet giver gratis adgang til arrangementerne under mødet, hvorved man sparer cirka 60 kroner.

Benyt Jer af tilbuddet, så skolen kommer til at summe af liv under efterårsmødet!

Jubilarmødet holdes *fredag den 18. september og begynder med middag kl. 18.30*. Eleverne fra årgangene 1920-21, 1921, 1930-31, 1931, 1940-41, 1941, 1955-56, 1956, 1970-71 samt 1971 vil denne aften være skolens gæster.

Pårørende og tidligere elever, der ikke er jubilarer, er også velkomne mod forudbestilling og betaling.

Jubilarer, der er medlemmer af elevforeningen, vil fra skolen modtage en særlig invitation til mødet. Kender I adresser på jubilarer, som *ikke* er medlemmer af elevforeningen, så send venligst adresserne til Grete Killelose, Kirkestien 11, Vallekilde, 4534 Hørve.

Vallekilde Højskoles bestyrelse

Sparekassebestyrer *Kristian Brøns Petersen*, Hørve, formand.

Skyldrådsformand *Helge Larsen*, Tjebberup, næstformand.

Konsulent *Hans Bertelsen*, Staarup.

Forstander *Niels Bendix Knudsen*, Mørkøv.

Amtsrådsmedlem *Knud Bjørn Madsen*, Svebølle.

Fru *Erna Læssøe Olsen*, Hørve.

Entreprenør *Niels Steffensen*, Vallekilde.

Provst *Uffe Sørensen*, København.

Butiksindehaver *Jan Williams*, Allerød.

Vallekilde kredsene Vestjyllandskredsen

Formand: Gårdejer Arne Rode, Moesgård, Arnborgvej 15, 6933 Kibæk.

Møde i Skjern *onsdag den 30. september 1981 om aftenen.*

Nordjyllandskredsen

Formand: Gårdejer Mads Nielsen, Vejby, 9760 Vrå.

Møde på »Højskolehjemmet« i Hjørring *fredag den 2. oktober 1981 kl. 14.00*

Fynskredsen

*Formand: Karl Rasmussen, Enghaven 14, Jullerup,
5472 Særslev.*

*Møde på gartnerhøjskolen »Søhus«, Slettensvej 216,
5270 Odense N, lørdag den 26. september 1981 kl.
14.00*

*OBS: Notér tidspunktet med det samme. Mødet på
Fyn vil ikke blive annonceret i dagspressen.*

Elevforeningens bestyrelse

Ingrid Fugl, Vallekilde, formand, valgt 1979.

Jan Williams, Allerød, valgt 1978.

Ragnild Hansen, Osted, valgt 1980.

Jørgen Wilhelmsen, Roskilde, vinterholdet 78-79.

Lise Kristensen, København, sommerholdet 79.

*Jannie Østergård Nielsen, Herskind, vinterholdet
79-80.*

Helle Nedergård, København, sommerholdet 80.

*Til Vallekilde Højskoles bestyrelse har elevforenin-
gen udpeget:*

Jan Williams, Allerød.

Niels Bendix Knudsen, Mørkøv.

Årsregnskab for Vallekilde Folkehøjskoles elevforening

1. juli 1979 til 30 juni 1980

INDTÆGTER

Kassebeholdning 1. juli 79	50.367,62
Medlemsbidrag	37.504,80
Refunderet porto	251,50
Salg af tidl. årsskrift	10,00
Renter	4.992,87
Dividende + gaver	408,55
	<u>93.535,34</u>

FORMUE

SDS 505-44-00219	40.275,21
SDS 505-04-0532	9.355,76
Vallekilde Sparekasse nr. 549-05-04887	662,30
Giro 6007090	150,04
	<u>50.443,33</u>

UDGIFTER

Trykn. af årsskriftt	20.951,1
Porto	10.297,4
Tryksager	4.545,4
Kontor m.m.	1.000,0
Landsforeningen	1.397,2
Rejseudgift + elevmøde ...	4.900,7
Ny kassebeholdning	50.443,3
	<u>93.535,3</u>

GÆLD

Netto formue	50.443,3
	<u>50.443,3</u>

Ovenstående regnskab er gennemgået og fundet i overensstemmelse med de fremlagte bilag. Kassebeholdningen var til stede som opgjort.

Vallekilde, den 11. september 1980.

Niels Juul og Vagn Aage Fredslund

Vinterskolen 1970/71

- Bente Andersen, Svanegade 9, 1328 København K.
 Birger Daugaard Andersen, L. E. Brunnsvej 28, 2920 Charlotten-
 lund.
 Erik Dalgas Andersen, Huslodsvej 73, 2., 7000 Fredericia.
 Helle Andersen, Krogsteenshave Plejehjem, Krogsteens Allé 47,
 2650 Hvidovre.
 Jytte Andersen, Kastbjerg, 8970 Haundal.
 Jørgen Holst Andersen, Søborghus Allé 6, 2860 Søborg.
 Karin B. Andersen, »Søgård«, Tosted Mark, 3650 Ølstykke.
 Lis Andersen, Roskildevej 211-213, 2500 Valby.
 Mona Bertelsen, Østergårdsstræde, 4772 Langebæk.
 Peter Birch, Rådhusvej 46, 2750 Ballerup.
 René Carlsen, Værebrovej 64, st., 2880 Bagsværd.
 Dorthe Chabert, Frederiksvej 39, 2000 København F. Efter endt
 højskoleophold har jeg arbejdet på fritidshjem. Gået på Semi-
 nariet for fritidspædagoger. Arbejdet en periode i en børnehave
 på Færøerne, herefter i forskellige børnehaver i Københavns
 forstæder, samt på en enkelt legeplads. Har nu slået mig ned i
 Esrum med mand og barn, og arbejder stadig med børn. Kroen-
 gen 23, Esrum, 3230 Græsted.
 Bente Christiansen, Radbjergvej 7, 4873 Væggerløse.
 Jytte Christiansen, Vestergade 34, Skuldelev, 3640 Krogstrup.
 Anne Grethe Clausen, Christiansborg Ridebane 2, 1218 Køben-
 havn K.
 Jeanne Dupont, Ved Bellahøj 11. st., tv., 2700 Brønshøj.
 Anette Frederiksen, Hundie Strandvej 213, 2670 Greve Strand.
 Jakob Fries, Gøtterup, 6520 Toftlund.
 Ida Gotfredsen, Fyrkatvej 3, 8200 Århus.
 Margit Gyldenlykke, Kollegiet vær. 294, Bredahlsgade, 4200 Sla-
 gelse.
 Annette Hansen, Vigerslevvej 210, 2., 2500 Valby.
 Bente Hansen, Espegårdsvej 18 A, 2880 Bagsværd.
 Birte Hansen, Frederiksberg Allé 5, 1., 1820 København V.
 Ejner Ibsen Hansen, Filosofvænget 18, 2., tv., 2400 København
 NV.
 Ester Hansen, Dan-Am Spædbørnehjemmet, I. C. Modewegsvej
 17, Brede.

Lars Aabenhus Hansen, Berners Vænge 17, st., th., 2650 Hvidovre.

Lis Hansen, Postparken 14, 1., th., 2700 Kastrup.

Lissie Hansen, Svanevej 19, 6100 Haderslev.

Marianne Brix Hansen, Erik Mendesvej 8, 4000 Roskilde.

Niels Heckendorf, Hedeparken 77, 2750 Ballerup.

Peter Henriksen, Skansebakken 10, 6400 Sønderborg.

Maiken Holmgren, Sigerslevøster, 3320 Skævinge.

Kate Hummel, Studsgårdsgade 27, 1., 2100 København Ø. Ny adresse: Korsager Allé 74, 2700 Brønshøj.

Lis Jacobsen, Rebekkevej 42, 2., 2900 Hellerup.

Nanna Jacobsen, Viekær 13, Trørød, 2950 Vedbæk.

Annelise Jacobsen, Stutterivænget 7, 3400 Hillerød.

Anna Damgaard Jensen, Tokkekøbvej 37, 3450 Allerød.

Birgitte Jensen, Bækgård, 4720 Præstø.

Lisa Jensen, Biltris Mark, 4050 Skibby.

Mette Jensen, Bag Vænget 14, 3400 Hillerød.

Ove Jensen, Tybjergparken 105, 1., th., 2660 Brøndby Strand. Efter opholdet fik jeg arbejde i et møbelfirma på lagerkontoret. Var lidt aktiv i beboerarbejdet i Brøndby Strand. I 1975 flyttede jeg med min pige til Færøerne, hvor jeg efter 1 års arbejdsløshed fik arbejde på Kommunebiblioteket. Vi var på Færøerne i 2 1/2 år. Min interesse for fotografering, som var stor på Højskolen, blev større, efter at jeg blev medlem af en fotoklub i Brøndby Strand. Min pige og jeg fotograferede meget på Færøerne, og inden vi rejste ned, sluttede vi af med en stor udstilling. December 78 flyttede vi til Nivå, og jeg fik arbejde på Danmarks Pædagogiske Bibliotek. På grund af statens personaleloft er det kun et halvdagsjob, men ind imellem har jeg haft forskellige vikariater. April 1979 fik jeg en søn, der hedder Uffe. Fotograferer stadig lidt, mest af sønnen. Ny adresse: Mariehøj 108, 2990 Nivå.

Inge Lise Johansen, Kvinderup Skole, 3550 Slangerup.

Lisbeth Juhler, Nygårdsvej 146, 6700 Esbjerg.

Annie Jørgensen, Wiederweltsgade 6, st., 2100 København Ø. Efter højskoleopholdet blev jeg ansat i Arbejdstilsynet, som vikar, medens jeg søgte optagelse på et børnehaveseminarium. Dette måtte jeg opgive, hvorefter jeg blev elev i arbejdstilsynet og er nu assistent samme sted. I 76 blev jeg gift med Leif, og vi har nu to sønner, Martin på 3 1/2 og Morten, som blev født den 8. august 80. Ny adresse: Fremtidsvej 17, 2860 Søborg.

Inge Knudstrup, Bartholinsgade 15, 1., 1356 København K.

Susanne Skov Kristensen, »Gunderhøj«, Skibinge, 4720 Præstø.

Neel Kristiansen, Balders Plads 1, 4., tv., 2200 København N.

Anne Grethe D. Krogh, H. C. Ørstedsvej 100, 7400 Herning.

Annette Larsen, Flynderborgvej 1, 3000 Helsingør.

- Marianne Larsen, Dybbølsgade 23, 2., tv., 1721 København V.
 Mikael Lindboe, Parkvej 7, 4200 Slagelse.
 Benni Lindholt, Vestervang 22, 4300 Holbæk.
 Lisbeth Lysgaard, Østergade 30, 9850 Hirtshals.
 Jørgen Tvedegaard Madsen, Allerslev Posthus, 4743 Allerslev.
 Elise Markersen, Hobrovej 97, 1., 9000 Aalborg.
 Jerry Minkoff, 32-20 89th. Street, East Elmhurst, 113 69 New York, USA.
 Bent Mogensen, Mosedybet 10, 2880 Bagsværd.
 Ivan Nyby Mortensen, Dicken Allé 1, 3., th., 2860 Søborg.
 Espen Munch, »Møllehaug«, 8883 Gjærn.
 Irene Niedziella, Bakkevej 2, 6100 Haderslev.
 Bente Nielsen, Diakonissestiftelsen, Peter Bangsvej 1, 2000 København F.
 Christian Nielsen, Hvidovre Enghavevej 68, 1., th., 2650 Hvidovre. Efter højskolen tog jeg tilbage til postvæsenet, flyttede hjemmefra. Arbejdede på posten til 75, hvor jeg kom ind på Teglgårdsstræde Småbørnsseminarium. Efter endt uddannelse fik jeg job i en vuggestue, hvor jeg stadig arbejder. I mellemtiden har jeg også mødt en sød pige, som jeg er flyttet i hus sammen med. Kærlig hilsen, Christian. Jerismosevej 80, 2670 Greve Strand.
 Emely Nielsen, »Kullegård«, 4734 Allerslev.
 Ilse Brunsgaard Nielsen, Viborgvej 105 B, 1., 8210 Århus V.
 Lene Nielsen, Nansensgade 69, st. th. 1366 København K. Ny adresse: Rørholmegade 5 B, 3., 1352 København K.
 Stig Nielsen, Hedeparken 103, 1., th., 2750 Ballerup.
 Vette Møller Nielsen, c/o Ole Vej, Rendsborggade 1, vær. 38, 7500 Holstebro.
 Bendte Nissen, Florasvej 31, st. th. 2600 Glostrup.
 Lis Orloff, Søborghus Allé 6, 2860 Søborg.
 Jens-Peter Pedersen, Digterparken 2, 2750 Ballerup. Blev ansat som elev i Sparekassen SDS 1. august 1972. Arbejder nu som afdelingsbestyrer i Smørumnedre afdeling, 2760 Måløv. Ny adresse: Centrumgaden 4, 2750 Ballerup.
 Jens Stougaard Pedersen, Vinkelhuse 51, 7., tv., 2770 Kastrup.
 Kirsten Pedersen, Tranevej 15, 5000 Odense C. Efter højskoleopholdet kom jeg på Odense Børnehave- og Fritidspædagogseminarium og blev færdiguddannet i 74. Efter at have arbejdet som barselsvikar i børnehaven Tingvallagården, Odense og som 30 timers pædagog i Tinghøj Børnehave, Ringe, blev jeg i 76 ansat i min nuværende stilling som pædagog på førmiddagsholdet i børnehaven Louisegården, Odense. Jeg blev i 72 gift med Kenny, som er bankfuldmægtig, og vi har to piger, Mia på 5 år og Mette på 2 år. I 79 købte vi mine forældres hus, et ældre tidligere to-families hus, som vi nu er ved at modernisere. Nu: Larsen, samme adresse.

- Lone Bluhme Kjærsgård Petersen, Ole Suhrsgade 21, 1354 København K. Efter opholdet på skolen var jeg på kontor i ca. 1 år, derefter assistent i en børnehave i ca. 2 år. Jeg begyndte uddannelse som sygehjælper i 74. Jeg blev gift i 72, fik en datter i 76 og en søn i 79. Jeg arbejder som sygehjælper hver anden uge i aftenvagt. Nu: Pedersen, Blågårdsvænget 17, 2670 Greve Strand.
- Niels Petersen, Schleppegrellsgade 7, 2., th., 2200 København N.
- Ingelise Rasmussen, Ejbyvej 13, 2., 2740 Skovlunde.
- Mogens Graulev Rasmussen, Sjællandsgade 91, 8000 Århus C.
- Susanne Falkenberg Rasmussen, Vuggestuen Egmontgården, Søndervangen 95, 8260 Viby J.
- Sven Risom, Bagsværdvej 219, 2880 Bagsværd.
- Nina Schectman, 175 Kings Court, Teaneck, New Jersey 07666 USA.
- Merete Schou, c/o Rasmussen, Carl Bernholdtsvej 5, 2., tv., 2000 København F.
- Erik Schultz, Kobersted, 6070 Christiansfeldt.
- John Sell, Amagerfælledvej 14, 3., tv., 2300 København S.
- Ebbe Spange, Skalbjergrvej 23, 5000 Odense.
- Lisbeth Stage, Tårnbæk Strandvej 105 P, 2820 Gentofte.
- Connie Steffensen, c/o Nielsen, Boeslundevej 2, 2700 Brønshøj.
- Lis Svendsen, Hovedgaden 9 C, 1., tv., 2800 Lyngby. Efter højskolen fik jeg arbejde som barneplejerske, søgte senere ind på børneforsorgsseminariet, men fik afslag. Dette gjorde, at jeg tog afsted til Israel i kibbutz. Efter at være vendt hjem var jeg heldig at komme på seminariet, hvor jeg tog uddannelse som børneforsorgspædagog. Derefter har jeg arbejdet på Krakasvej legeplads, hvor jeg stadig prøver at holde styr på ungerne. Nu: Hovedgaden 9 c, 2., th., 2800 Lyngby.
- Kirsten A. M. Thomsen, Fr. Dalsvej 5 F, 2830 Virum. Jeg har arbejdet i børnehaven som medhjælper, gjort rent på et hospital, været piccoline på et hospital, taget en uddannelse som børnehavepædagog og været beskæftiget i faget de sidste 5 år. Står over for at rejse til USA.
- Dennis Verting, Blågårdsgade 49, o.g., 2., 2200 København N.
- Birgir Wang, Højskolevej 1, 3800 Thorshavn, Færøerne.
- Hanne Winther, Bredgade 24, 2., 4000 Roskilde.
- Toni Winterskov, Aller, 6070 Christiansfeldt.
- Irmgard Wolter, Svendelodden 6, st., 2400 København NV.
- Paul Work, Prinsesse Alexandrines Allé 8, 2920 Charlottenlund.
- Hanne Zacho, Akacievej 34, 2830 Virum.

Sommerskolen 1971

- Birgit Andersen, Helge Rodes Allé 8, 3., tv., 2500 Valby.
 Hans Andersen, Tingvej 12, 7900 Nykøbing Mors.
 Jørgen Bangsholt, Klokketårnet 7, 2400 København NV.
 Lene Bech, Gl. Strandvej 440 A, 3050 Humlebæk.
 Hanne Biering, Strandboulevarden 42, 4., 2100 København Ø. Da jeg forlod Vallekilde manglede jeg endnu 1 år på studenterkursus. Altså brugte jeg 1 år på ASK. Flyttede 4 år til Herning, boede på en nedlagt skole (kollektiv), gik på Herning Seminarium. Fra 76-79 lærer i København, boede stadig i kollektiv. 79-80 arbejde på et herberg for hjemløse mænd. Arbejder i dag indenfor Københavns kommunes narkosystem. Har været ude og kigge på verden, men ikke nok endnu. Kan iøvrigt fortælle jer, at Hanne Nielsen (min veninde fra højskolen) er død. Selvmord. Venligst, Hanne, Vesterbrogade 143, 2., tv., 1620 København V.
- Anna Bohm, Valhøjs Allé 75, 2., 2610 Rødovre.
 Annette Bohm, Valhøjs Allé 75, 2., 2610 Rødovre.
 Annebeth Brinch, Jellerød Have 56, 2980 Kokkedal.
 Ove Carlsen, Frederiksborgvej 105, 1., 2400 København NV.
 Torben Carlsen, Ll. Lyngby Skole, 3320 Skævinge.
 Ingrid B. Kildemose f. Christensen, Øster Allé 25, 2100 København Ø.
- Alice T. Christiansen, Spurvegården 18, 2., 2650 Hvidovre.
 Kate Kjærholdt Eriksen, Corneliusmindevej 11, 2770 Kastrup.
 Jeanie Fischer, Vigerslev Allé 380 A, 2650 Hvidovre. I 1972 startede jeg på Hindholm Børneforsorgsseminarium, efter endt uddannelse var jeg vikar en enkelt måned i en børnehave. Derefter begyndte jeg på et børnehjem, hvor jeg var til 1. maj 77. Barselsorlov på 4 måneder, hvorefter jeg startede i en vuggestue og var indtil 30. januar 80. Startede den 1. februar 80 på en børnepension. Da jeg var i vuggestuen, var jeg tillidsrepræsentant ca. 2 år. Inden seminariet var jeg blandt i Stig Guldberg lejren for handicappede børn, samt på Nebbegård i Hørsholm, som var et hjem for mødre med børn, som hørte under Mødrehjælpen. Nu: Holm, Himmerlandsvej 31, 2720 Vanløse.
 Birgit Friis, Sønderparken 102, 7430 Ikast.

Johan Gottlieb, Værebrovej 194, 2880 Bagsværd. Har arbejdet som pædagogisk medhjælper i børnehaver, fritidshjem og ungdomsklubber, tillidsmand for medhjælperne i et fritidshjem. Lærervikar i en periode. Har taget studentereksamen i 79 på studenterkursus, elevrådsformand samme sted. Arbejder idag på »en stor banegård i København«, som kontorassistent - fast arbejde! Er stadig ungkarl (27 år) (så ved I det, piger)!

Bente Vibeke Hansen, Lykkebovej 17 A, 2500 Valby.

John Tode Hansen, Vesterbrogade 126, 1., København V.

Torben Hassel Hansen, Øster Farimagsgade 75, 4., th. 2100 København Ø.

Tove Hansen, Erslevvej 38, Galten.

Andreas Hoeck, Tømmervænget 1, 4534 Hørve. Efter højskoleopholdet startede jeg som forpraktikant i en børnehave i Svinninge. Herefter var jeg assistent i en børnehave i Nykøbing S., indtil jeg blev optaget på Viborg Børnehaveseminarium i 72. Efter endt uddannelse i 75, fik jeg løst arbejde her og der, også indenfor åndssvageforsorgen. Samtidig søgte jeg at få en børnehaveklasse, og det lykkedes 1. april 76. I begyndelsen var jeg på skolen om formiddagen og i børnehaven om eftermiddagen, men det var for hårdt i længden. Nu har jeg en børnehaveklasse og er samtidig fast vikar på Grønbjerg Skole, og det passer mig godt. Nu: Rundingen 6, Grønbjerg, 6971 Spjald.

Niels Honoré, Vanløse Allé 3, 2720 Vanløse.

Anders Lüders Jensen, Jespervej 58, 3400 Hillerød.

Birgit Højris Jensen, »Højris«, Dalager, 6931 Borris. Da vi forlod højskolen i 1971, begyndte jeg at arbejde indenfor åndssvageforsorgen, hvor jeg senere har taget min uddannelse. I 1975 købte min ven og jeg en nedlagt landbrugsejendom i Ungstrup v/Kjellerup, hvor vi bor endnu. Vi blev også gift i 1975. I 1976 fik vi en dreng, og i 1978 fik vi en pige. De er to dejlige »unger«, og har masser af energi, som de skal ha' brændt af hver dag. Efter drengens ankomst til verden, begyndte jeg at arbejde på halv tid, og jeg arbejder stadig indenfor åndssvageforsorgen. Nu: Birgit Højris Godskesen, Ladegårdsvej 5, Ungstrup, 8620 Kjellerup. Tlf. 06 - 88 07 25.

Jens Peter Jensen, Livornevej 25, 2300 København S.

Mogens Jensen, Ryesgade 114 A, 4., 2100 København Ø.

Peter Jeppesen, Sophus Bauditszvej 20, 2. tv., 2920 Charlottelund. Fra 1972 - 76 omsorgsmedhjælper på Ebberødgård, 1976 - 79 uddannet på Statens Socialpædagogiske seminarium i København. Siden oktober 1979 ansat ved Sundhoved Fritidscenter p.t. som afdelingsleder. Gift i 1972 og 1979 1 barn. Nu: Peter Broby, Rygårdsvænget 3, 2900 Hellerup.

Ib Jørgensen, Fiskedamsgade 28, 3. th., 2100 København Ø.

Jens Kildemoes, Øster Allé 25, 2100 København Ø.

- Liis Knudsen, Einarsvej 76, 2800 Lyngby.
 Leif Krongaard, 8442 Feldballe.
 Bent Larsen, Marievej 6, 2950 Vedbæk. Nu: Højskolevej 8, Vallekilde, 4534 Hørve.
 Anette Lauritsen, Spurveskjul 4, 2000 København F.
 Kathe Lemming, Stentoftevej 23, 1., 2650 Hvidovre.
 Erik Lomholdt, Vesterløkken 12, 1., 5700 Svendborg.
 Jens Kristian Hedegaard Madsen, Lørenskogvej 26, 2610 Rødovre.
 Ole Madsen, Borød, Flinterup, 4180 Sorø.
 Bodil Marke, Hareskovhvilevej 24, 3500 Værløse.
 Bente Meillier, Borrebyvej 63, 2700 Brønshøj.
 Inge Mygind, Ganløse Mørke, 2760 Måløv.
 Ulla Munster, Fafnersgade 1, 4., 2200 København F.
 Birgit Møller, Willemoesgade 33, 2100 København Ø.
 Anne-Grethe Nielsen, Ingerslevgade 116, 1.th., 1705 København V.
 Bente Lillevang Nielsen, Torsvang 104, 2800 Lyngby.
 Eva Nielsen, Tåsingegade 32, 2100 København Ø.
 Hanne Nielsen, Saxogade 71, st., København V.
 Gitte Nordborg, Lindevang 20, 6400 Sønderborg.
 Birgit Møller Olsen, Lindevænget 12, 2.tv., 2750 Ballerup.
 Marianne Overballe, Sjølundvej 19, 2650 Hvidovre.
 Kirsten Pedersen, Hvidsværmervej 89, 2610 Rødovre.
 Sibylle Petersen-Scharff, Hummeltoftevej 181, 2830 Virum.
 Else Pihl, Skovtofte Børneforsorgsseminarium, Hummeltoftevej 145, 2830 Virum.
 Kirsten Pihl, Sneholmsgårdsvej, Sdr. Dalby, 4690 Haslev.
 Margarita Podstawska, Østergården 49, 3., 2670 Ishøj.
 Ole Brian Poulsen, Kronprinsessegade 58, 1., 1306 København N.
 Else Marie Rasmussen, Tjørnegade 8, 1.th., 2200 København N.
 Senere Jægerspris Slot, Børneforsorgsseminariet. Jeg begyndte på seminariet 1.november 71 og sluttede juni 1974. 1. august 74 fik jeg stilling som pædagog i en vuggestue og blev formand for personalegruppen, sluttede i vuggestuen 1. november 80. 15. november 80 begyndte jeg at arbejde i en børnehave, hvor jeg er nu. Nu: Hareskovvej 1, 2.tv., 2700 Brønshøj.
 Conny Sejbjerg Hansen, Vesterled 6, 4470 Svebølle. Startede sygeplejeuddannelse september 71 på Holbæk Sygeplejeskole, færdig med uddannelsen 75. Arbejdede på Kalundborg Sygehus til februar 76, hvor jeg startede på Holbæk Sygehus, og har været der siden. Deltager i øjeblikket på et efteruddannelseskursus for sygeplejersker på Holbæk Sygeplejeskole. Nu: Ranunkelvej 15, 4300 Holbæk.
 Helle Stefansen, Højvangallé 13, 6700 Esbjerg.
 Erik Bach Sørensen, Østergade 16, 8900 Randers.

Kirsten Pallesgaard Sørensen, Roald Amundsens Vej 61, 9000 Aalborg.

Vivi Sørensen, Randbøllevvej 26, Vanløse.

Freddy Urgaard, Ved Skoven 14, 4700 Næstved. Efter at have læst på Vallekilde og Haslev håndværkerhøjskole, samt Slagelse tekniske skole og stod med et bevis for at jeg måtte kalde mig maskintekniker, fik jeg job på Rockwool Internationale A/S. Hedehusene i konstruktionsafdelingen, hvor jeg er glad for at være. Uændret adresse.

Birthe Wilhelm, Nyvej 21, 4., 1851 København V. Nu: Mejsevænget 11, st.tv., 2400 København NV.

Karen Winther, Vindeby gl. Skole, 4918 Horslunde.

Johannes Witt, Vesterbrogade 126, 1., København.

Ole Wulff, Halmtorvet 2, 1700 København V. Senere: Strandgade 42, 1401 København K.

Vinterskolen 1979/80

OKTOBER

Poul Erik Andersen.

Anne Maj Andersen, Sumatravej 20, 2300 København S.

Dorte Bellmann, Vejlby Ringvej 32, 8220 Århus N.

Ricard Christensen.

Gertrud Forchhammer, Sortedams Dosseringen 81, 2100 København Ø. Tlf. 01 - 38 16 93.

Marianne Gissel, Skelagervej 159, 1., 9000 Aalborg.

Gitte Hansen, Park Allé 39, 3650 Ølstykke. Tlf. 03 - 17 95 08.

Vibeke Hansen, Vestre Allé 9, 2500 Valby. Tlf. 01 - 30 99 08.

Anne Dorthe Hansen, Snesere Torpvej 28, 4733 Tappernøje. Tlf. 03 - 76 40 37.

Anne Merethe Hallas Møller, Randersgade 43, st., tv., 2100 København Ø. Tlf. 01 - 38 26 23.

Hans Holten, Vesterbrogade 80, 2., 1620 København V.

Finn Jensen, Michael Beeringsvang 1, 2., 2650 Hvidovre

Kristian Jensen, Rosenstien 5, 9300 Sæby. Tlf. 08 - 40 11 65.

Liselotte Jensen, Olfert Fischersgade 47, 1311 København K. Tlf. 01 - 13 20 59.

Sys Johnsen, Hertug Hansvej 19, 6400 Sønderborg. Tlf. 04 - 42 54 05.

Lis Jønsson, Egevej 20, 3060 Espergærde. Tlf. 03 - 23 54 27.

Johnny Jørgensen, Søvangs Allé 27, 2., tv., 2770 Kastrup.

Tommy Junge, Ydunsvej 16, 3000 Helsingør.

Kurt Lauge Kristensen, Kærlundevej 16, st., th., 2730 Herlev.

Bjarne Knudsen.

Jeff Madsen, Tersløsevej 1, 2., tv., 2700 Brønshøj.

Torben Miebach.

Lonnie Munk, Østergade 69, 9400 Nørresundby.

Bjørn Nissen, Gartnerhøj 11, 5700 Svendborg.

Michela Olsen, Sundevedsgade 12, 2., tv., 1751 København V.

Lisbeth Posselt, Kapellanstræde 5, 5600 Fåborg. Tlf. 09 - 61 03 18.

Ole Eggert Poulsen.

Liselotte Rasmussen, Fynsvej 3, 4700 Næstved. Tlf. 03 - 73 72 43.

Monica Rutzau, Kastelsvej 3, 4., tv., 2100 København Ø.

Anne Skov Christensen, Lundtoftevej 6, 5700 Svendborg.

Hanne Sneholt, Torshaven 2, st., tv., 4500 Nykøbing S.
 Lene Sørensen, Rugårdsvej 5, 3400 Hillerød. Tlf. 03 - 26 13 82.
 Bettina Trab, Sølperupvej 1, 4733 Tappernøje. Tlf. 03 - 76 54 35.

NOVEMBER

Signe Andersen, Skjoldvej 3, 4180 Sorø. Tlf. 03 - 63 04 08.
 Birgitte Andersen, Wesselsgade 23, 4., th., 2200 København N.
 Per Ambus, Tomnæs Allé 2, Corselitze, 4800 Nykøbing F. Tlf. 03 -
 84 72 49.
 Lone Carlsen, Vinkelvej 3, 5690 Tommerup. Tlf. 09 - 76 12 57.
 Marianne Eriksen, Heggveien 48 c, 9400 Harstad, Norge.
 Lone Frost, Drejøgade 34, 5., lejl. 43, 2100 København Ø.
 Connie Hansen, Maltagade 32, 4., th., 2300 København S. Tlf. 01 -
 59 99 37.
 Bente Stuker Hansen, Lombardigade 15, 4., th., 2300 København
 S.
 Carrie Holt, 17 Tipping Rock Road, Stonington, Conn., 06378 USA
 (Båstrupvej 108, 3480 Fredensborg).
 Jeannette Hansen, Vesterbro 30, 4660 St. Heddinge.
 Vivi Daugård Jensen, Ølsted Stationsvej 8, st., tv., 3310 Ølsted.
 Inge Jensen, Blok 403 R, 3900 Godthåb, Grønland.
 Peter Jensen, Frisensvej 45 d, 2000 København F.
 Bjarne Johansen, Marie Grubbes Allé 45, 2800 Lyngby, Tlf. 02 -
 98 56 89.
 Veronica Johansen.
 Kirsti Kristiansen, Samasjøvegen 29 a, 9400 Harstad, Norge.
 Preben Laursen, Fabersvej 46, 8900 Randers.
 Linda Nielsen.
 Søren Nielsen, Elverhøjvej 26, 9400 Nørresundby. Tlf. 08 -
 17 37 38.
 Bent Pedersen.
 Sara Petersen.
 Pia Lindegård Pedersen, Karl af Risesvej 10, 4653 Karise. Tlf. 03 -
 68 88 35.
 Lone Pedersen, Stårupvej 9, Helehøj, 4573 Højby Sj.
 Anni Rask, Edelgavevej 22 a, 2760 Måløv. Tlf. 02 - 65 49 58.
 Ghita Ring, c/o Jønsson, Tårnvej 319, 2610 Rødovre.
 Johnny Rothe, Lombardigade 15, 4., th., 2300 København S.
 Helle Svendsen, Hovedgaden 88, 4573 Højby Sj. Tlf. 03 - 42 27 51.
 Johanne Titussen, Tobrasvej B 184, 3921 Narssaq, Grønland.
 Hanne Warfwinge, Vallekilde Højskole, 4534 Hørve.
 Claus Aarøe.

JANUAR

Dan Nørlem Andersen, Trappebæksvej 78, 5700 Svendborg. Tlf. 09
 - 21 84 70.

- Linda Bye, Åsvegen 25, 9400 Harstad, Norge.
Elsebeth Christensen, »Rosenholm«, Torpmagle pr. Dyssekilde,
3300 Hundested.
Erik Dalkiær, Fællesvej 11 D, 3., tv., 2200 København N.
Inge Margrethe Bruhn, Vognserup 9, 4420 Regstrup.
Lars Grås, Sibbernvej 4, 2., tv., 2500 Valby.
Lisbeth Have, Skuldelev, 4050 Skibby.
Camilla Hansen, Grønjægersvej 2, 4792 Askiby, Hårbølle, Møn.
Lilian Jensen, Sørbymagle Mosevej 4, 4200 Slagelse. Tlf. 03 -
54 56 20.
Anni Jensen, Stolbjergvej 6, 5230 Odense M.
Jette Holmen Jensen, Torvevangen 36, 4550 Asnæs.
Morten Eklund Jensen, Havnsøvej 20, 4591 Føllenslev.
Ketty Kelkur, Svend Trøsts Vej 9, 1912 København V.
Lone Larsen, Sibbernvej 4, 2., tv., 2500 Valby.
Thomas Leonhardt, Langelandsvej 53, 2., th. 2000 København F.
Kirsten Mortensen, Toggangen 9, 2., tv., 2730 Herlev. Tlf. 02 -
84 73 63.
Ingelise Nissen.
Jannie Nielsen, Højskole Allé 74, 2770 Kastrup, (forældres tlf. 01 -
50 68 44).
Kim Olsen, Pottemagerporten 87 a, 2650 Hvidovre.
Troels Bro Rasmussen, Carl Danfeldts Allé 15, 2700 Brønshøj. Tlf.
02 - 91 01 07.
Vita Roskjær, c/o Havnsøvej 20, 4591 Føllenslev (forældre: Søve-
ejen 51, st., 3000 Helsingør).
Bjørn Silberg, Duevej 8, 3., tv., 2000 København F.
Kirsten Sørensen, Esterhøjvej 2, 4550 Asnæs. Tlf. 03 - 45 13 72.
Anne Mette Schmidt.
Gert Winther, Tårnborgevej 8 a G, 4220 Korsør.

Sommerskolen 1980

- Karin Andreasen, Teglgårdsvej 307, 3050 Humlebæk.
 Frank Møller Andersen, Villavej 16, 8660 Skanderborg.
 Elsebeth Christensen, Hotel Pension, Livjærgergade 19, 2100 København Ø.
 Lis Dønvang, Skovgårdsvej 4, Hammelev, 6500 Vojens.
 Mette Dyhr, Vestervænget 13, Øm, 4000 Roskilde. Tlf. 02 - 38 05 45.
 Bjarne Elm, Stærremarkevej 1, 4200 Slagelse.
 Hans Erugsen, Morbærhaven 15-10, 2620 Albertslund.
 Jan Friedrichsen, Valborgvej 6, 3660 Stenløse. Tlf. 03 - 17 21 50.
 Mogens Hansen, Hovedvejen 142, Osted, 4000 Roskilde. Tlf. 03 - 39 70 13.
 Bent Hedstrøm, Høje Gladsaxe 3, 14., th., 2860 Søborg.
 Lona Holdt.
 Kenn Holm, Peter Olsensvej 4, 3100 Hornbæk. Tlf. 03 - 20 15 29.
 Steffen Hvidsteen, Murergade 124, 2200 København N.
 Jan Jensen, Bogtrykkervej 29, 2., 2400 København N.
 Kim Møldrup Jensen, Jægersborggade 20, 2., th., 2200 København N.
 Inga Kjær Jensen, Nærum Hovedgade 90, 1., tv., 2850 Nærum.
 Rasmus Jørgensen, Torpevej 9, 4593 Eskebjerg.
 Jørgen Peter Jørgensen, Kirkebjergvej 22, 5466 Asperup. Tlf. 09 - 48 10 73.
 Søren Jørgensen, Kalundborgvej 296, 4532 Gislinge. Tlf. 03 - 46 02 40.
 Johnny Jørgensen, Frederiksberg 9, 4470 Svebølle.
 Erland Kastberg, Gammelgårdsvej 38, 3520 Farum. Tlf. 02 - 95 14 40.
 Klaus Kragh, Helgolandsgade 18, 3., th., 1653 København V. Tlf. 01 - 24 63 17.
 Erik Kvist, Roarsvej 4, 4000 Roskilde.
 Kurt Lauge Kristensen, Kærlundevej 16, 2730 Herlev.
 Helle Laursen.
 Bettina Lyhne, Bistrupvej 123, 3460 Birkerød.
 Jesper Malver, Sct. Annagade 67, 3000 Helsingør.
 Ester Marengo, c/o Bondehaven 10 B, 2800 Bagsværd.
 Michael Mathiesen, Egegade 3, kld., tv., 2200 København N.

- Lisbeth Maarup, Azalevej 32, 2500 Valby.
 Leif Møller, Trolldumhøjvej 19, Haldrup, 8700 Horsens.
 Jannie Østergård Nielsen, Højskole Allé 74, 2770 Kastrup. (forældre: tlf. 01 - 50 68 44).
 Helle Nedergård, Rådmands Steins Allé 16 C /105, 2000 København F.
 Lars Nielsen, Teglværksvej 7, Starreklinte, 4534 Hørve.
 Bolette Lykkegård Nielsen, K. M. Klausensgade 44, 5., st., 2450 København SV.
 Agnete Olsen, Sølperupvej 13, 4733 Tappernøje.
 Finn Olsson, Bisiddervej 10, st., th., 2400 København NV.
 Torben Ostenfeldt, Aldershvilevej 125, 2., 2800 Bagsværd.
 Merethe Vestergård Poulsen, Vodroffs Tværgade 5 B, 3., mf., 1909 København V.
 Merethe Pedersen, Gurrevej 36, 1., tv., 2650 Hvidovre.
 Vagn Petersen, c/o Pia Johansen, Kanelens Kvarter 52, 2620 Albertslund. Tlf. 02 - 64 78 84.
 Torben Sejer Petersen, Tårnvej 479, 2610 Rødovre. Tlf. 01 - 41 23 10.
 Anders Rohde, Vrandrupvej 125, Seest, 6000 Kolding.
 Vivian Robbenhaar, Bogfinkevej 27, 7190 Billund.
 Vita Roskjær, afd. R 2121, Dyrehavevej 48, 3400 Hillerød.
 Effie Schou, Grønnevej 247, st., th., 052, 3400 Hillerød.
 Inge Birthe Schøn, Søborg Torv 1, 3-2112, 2860 Søborg.
 Birgit Sørensen, Krollerupvej 74, 8723 Løsning.
 Hans Thøger, Grønlandsvej 9, 4700 Næstved.
 Kurt Nørgaard Kristensen, Hartdorffsvej 11, 2000 København F.
 Benny Johansen, Kærvej 1, 4160 Herlufmagle. Tlf. 03 - 75 16 50.

JUNI

- Simun Anderberg, Blok 16, 3900 Godthåb, Grønland (Ægirsgade 80, 4., tv., 2200 København N).
 Lilli Breum, Rønnebærvej 27, 1., tv., 2400 København NV.
 Solveig Christensen, Bråbyvej 43, K 198, 4690 Haslev.
 Ritta Christiansen, Arildsgård 7, 2., th., 2700 Brønshøj.
 Jørgen Christensen, Vibevangen 22, 5471 Sønderød.
 Lena Ellartsen, Øresundskollegiet, vær. 409, Upplandsgade, 2300 København S.
 Lisbeth Hansen, Høje Gladsaxe 37, 9., mf., 2860 Søborg. Tlf. 01 - 69 88 96.
 Jan Hansen, Trolldumhøjvej 19, Haldrup, 8900 Horsens (Hasselvej 20, 6700 Esbjerg).
 Helge Hoftorn, Mesterstien 6, st., tv., 2400 København NV.
 Johnny Jensen, Nørrebro 15, 7900 Nykøbing M. Tlf. 07 - 72 41 17.
 Klaus Jensen.
 Bo Jensen, Egeskellet 2, 2500 Valby.

Hanne Jespersen, Øksen 17, 2., mf., 2630 Tåstrup.
 Jan Kallermann, Ny Carlsbergvej 14, 2., tv., 1760 København V.
 Tlf. 01 - 21 38 97.
 Thordur Magnusson, Sævargadar 12, 170 Seltjanese, Island.
 Vagn Rasmussen.
 Lilja Sæmundsdottir, Adalsstræti 115, 450 Patreksfirdi, Island.
 Henrik Thorsbøl, Damgårdsvej 11, 3460 Birkerød.
 Helle Wallach, Tagensvej 15, Studentergården, 2200 København
 N.

JULI

Erik Andersen, Møllevangen 19, 1., th., 4200 Korsør. Tlf. 03 -
 57 48 81.
 Inge-Lise Bruhn, Vognserup 9, 4420 Regstrup.
 Helen From, Jerismosesvej 118, 2670 Greve Strand.
 Johnny Hansen, Poul Bergsøe Kollegiet, værl. 1906, 2850 Nærum.
 Tlf. 02 - 80 38 88, 1.1906.
 Tommi Hansen, Saxovej 44, 1., tv., 5210 Odense NV. Tlf. 09 -
 16 31 14.
 Susanne Hansen, Toftevangen 128 B, 3200 Helsinge. Tlf. 03 -
 29 82 16.
 Peter Hviid, Hattens Kvarter 30, 2750 Ballerup.
 Bent Erik Jensen, Nørregade 17, 4660 St. Heddinge.
 Peter Kofoed, Sdr. Banevej 16 A, 3400 Hillerød.
 Vibeke Tove Nielsen, Jyttevej 26, 2740 Skovlunde. Tlf. 02 -
 94 83 12.
 Ruth Saldern Nielsen, Guldbergsgade 119, 3., tv., 2200 København
 N.
 Finn Petersen, Koldinggade 22, 1., 2100 København Ø. Tlf. 01 -
 26 14 31.
 Carsten Pålsson, Tingbjerg Kollegium, Terrasserne 14-150, 2700
 Brønshøj.
 Ivan Saharov, Wilkensvej 30, 2000 København F.
 Anna Kristine Sørensen, Wiedervej 6, 2791 Dragør. Tlf. 01 -
 53 11 41.
 Inge Lise Sørensen, Gartnergade 3, 2200 København N. Tlf. 01 -
 35 43 48.

Redaktion:

JØRN FUGL - LISE KRISTENSEN - FINN SLUMSTRUP -
 HOLMER TRIER

Fotos:

POUL OTTO GEDDE - THOR WEST NIELSEN -
 JANNIE MEJSLEV, DRAGSHOLMPOSTEN